

JAAROVERZICHT 2008

Het jaar 2008 wordt wel genoemd: het jaar van Barack Obama, de nieuwe president van de Verenigde Staten van Amerika. Hij heeft verwachtingen gewekt in een situatie waarin de financiële en economische crisis wereldwijd en vooral in de Verenigde Staten toesloeg. Zijn slogan 'Yes we can', bracht bij vele mensen de teloorgegangene hoop terug. Wonderlijk. Terwijl 2008 toch heel wat ellende over de wereld verspreidde door de genoemde crises, is het Obama die hoop brengt. Vaak wordt hij getekend als een soort Messias.

Het zijn deze grondtonen die mij tot de insteek van het jaaroverzicht brengen.

Wereldwijd is er dus een verlangen naar een Messiasfiguur. Iemand die knopen weet door te hakken, die mensen nieuwe inspiratie geeft en hoop voor de toekomst.

Als christen moet je ervoor oppassen om niet meegenomen te worden in deze hype.

Intussen wordt wel blootgelegd waar het diepste verlangen van ons mensen ligt. Het is het verlangen naar een redder, een verlosser, die dingen bewerkstelligt die wij niet kunnen realiseren. Als zodanig moet Barack Obama zich nog helemaal waarmaken. Ik moet zeggen dat hij tot nu toe niet tegenvalt. Zowel positief als negatief. Hij beloofde de bezem te halen door vriendjes politiek, hij beloofde een eerlijker verdeling van de welvaart, hij beloofde een forse aanpak van de kwakkelende economie. Helaas komt hij ook na wat hij toezegde op ethisch gebied: stamcelonderzoek, vrijere abortus enz. Anderzijds durft hij ruiterlijk fouten te erkennen. U merkt dat ik aan het afwegen ben en tot de conclusie kom dat hij wel inspireert, maar dat we ook onze bedenkingen hebben en vooral dat hij nog maar moet bewijzen wat hij beloofde.

Goed om daar als kerk het Messiaschap van onze Heere Jezus Christus tegenover te stellen. Je vraagt je af: wat belet de mensen om Hem niet van ganser harte toe te vallen als De échte Redder en Verlosser? Hij is het immers die niet meer hoeft te bewijzen wat Hij toezegde. Alle beloften van God zijn in Hem vervuld. Hij haalde de bezem door de godsdienst van de mens, denk maar aan de tempelreiniging. Hij heeft de blokkades van onze geestelijke crisis opgeruimd aan het kruis van Golgotha. Hij overwon de machten van zonde en dood. Hij geeft een gegronde hoop op een heerlijke toekomst. Hij inspireert mensen met Zijn Geest tot betere onderlinge verhoudingen. Hij roept niet: 'Yes we can', alsof we het allemaal zelf moeten doen. Hij heeft geroepen 'Yes I did', 'ja Ik deed het'. Hij biedt niet een zelfverlossingspakket aan, maar een totaalpakket van verlossing. Kortom: Hij is ons aller vertrouwen meer dan waard. Maar hoe komt het dan dat die boodschap niet landt in deze tijd?

Als we eerlijk zijn - en dit jaaroverzicht zal het opnieuw aangeven - dan loopt het ook in 2008 weer terug met de zaak van de kerk. Dan stellen opnieuw weer minder mensen hun vertrouwen op deze Messias. Zeker, u kunt als rasechte Chr. Gereformeerde zeggen: 'dat zit in ons aller bloed'. Liever roepen we 'yes, we can', dan ons toe te vertrouwen aan een Redding buiten ons om. Maar het moet meer zijn. Het is ook de diep ingewortelde gedachte van de autonome mens, die liever overziet wat zijn (on)mogelijkheden zijn, dan zich toe te vertrouwen aan zoiets zweverigs als een persoonlijke God. We noemen het de algemene religiositeit, de godsdienst van de hedendaagse mens die het liever houdt bij 'een fijn gevoel' en 'een mooie ervaring', dan een leven in geloof te leven met een God, Die je niet kunt narekenen, maar aan Wie je je wel toevertrouwt. Met die grondhouding zijn we allemaal behept.

Daarom moet de boodschap blijven klinken dat God in Jezus Christus de Enige echte Messias heeft gegeven die mensen niet opzweept tot onmogelijke prestaties, maar die vraagt: 'Durf jij je, in alle crises die het leven geeft, met heel je hart toe te vertrouwen aan Mij?' Die vraag moge in iedere verkondiging in onze kerken, ook in 2009, centraal staan.

PLAATSELIJKE KERKEN

Het leven van de Christelijke Gereformeerde kerken klopt allereerst in de plaatselijke kerken. Zeker, op bredere vergaderingen komt vaak het wel en wee aan de orde, maar waar het gebeurt, is daar waar de gemeente van Christus samenleeft en zich stelt onder Gods Woord.

Daarom begin ik met de vermelding van al die wederwaardigheden die horen bij datgene wat de Woordverkondiging uitwerkt, datgene wat het pastoraat bewerkt en wat Gods Geest bekroont. In die gebeurtenissen zien we de hand van Christus Die als Koning Zijn kerk leidt door mensenhanden heen. In alfabetische volgorde gaan we de kerken langs.

De gemeente van **Aalten** mocht dankbaar het vijftigjarig bestaan van de jeugdvereniging 'Werkend Wacht Ik' gedenken en het vijftiengjarige bestaan van de 'Jongeren Bijbelstudie Vereniging'.

Alkmaar. Met ingang van 1 januari 2008 gingen de Chr. Geref. kerk, de Nederlands Gereformeerde en de Gereformeerde kerk vrijgemaakt nauwer samenwerken. De Chr. Geref. kerk en de Nederlands Gereformeerde kerk vormden al 12^{1/2} jaar een federatie: de Open Hof. Met de samenwerking is een periode van tientallen jaren gescheiden optrekken overbruggd. Er was belijdenis van schuld van gescheiden optrekken, maar er heerste ook grote dankbaarheid voor het feit dat men elkaar gevonden had.

Amersfoort. Na onderzoek van de Classisdeputaten Evangelisatie van de Geref. Kerk vrijgemaakt en de Chr. Geref. Kerk, is het tot een stuurgroep gekomen die in Amersfoort een ICF- (International Christian Fellowship) gemeente wil stichten, naar het voorbeeld van Rotterdam-Charlois. Amersfoort telt 30.000 inwoners van allochtone afkomst. De gemeente gaat 'Grace-church' – Genade-kerk – heten.

Sinds 2005 organiseerde de kerk van **Amsterdam** in gebouw Odeon (debat)avonden met verdieping en interactie rond levensbeschouwelijke thema's onder de naam VIP05. Na heel wat goede jaren is men nu gestopt vanwege de afnemende belangstelling. Nieuwe mogelijkheden worden onderzocht.

Amsterdam-Nieuw-West. Hoop voor West. Vanuit de CGK/NGK samenwerkingsgemeente 'de Bron' zijn er plannen ontwikkeld om te komen tot een nieuwe multiculturele gemeente in het gebied waar vroeger de tuinsteden van Amsterdam waren. De nieuwe gemeente zal een eigen zelfstandige eenheid vormen binnen de bestaande gemeente van Amsterdam-Nieuw-west. In december werd br. Serge de Boer tot gemeentestichter benoemd.

Amsterdam-Noord. Binnen deze zendingsgemeente is, vanwege de sterke groei, zr. Jeanette de Waard benoemd als missionair-pastoraal werker. Haar taak is naast mensen te staan in hun zoektocht naar Christus en een leven met Christus.

Beverwijk-Westzaan. Vanaf 5 oktober worden de diensten van beide gemeenten gezamenlijk gehouden. De morgendiensten zullen worden gehouden in Westzaan, de middagdiensten in Beverwijk. Deze stap komt voort uit het steeds kleiner worden en vergrijzen van de beide wijkgemeenten.

Op 7 december is er in **Breda** voor het eerst een kerkdienst gehouden voor Spaanstaligen. Daarin ging ds. E. Everts voor. De tweetalige diensten zijn voortgekomen uit een Bijbelcursus die zowel in het Spaans als in het Nederlands gegeven wordt.

Breda's-Hertogenbosch. Gedurende enkele jaren hebben deze gemeenten in goede geestelijke harmonie gezamenlijk een predikant beroepen. Echter zonder resultaat. In januari bleek dat de financiële basis te zwak is geworden. De beide kerkenraden hebben in goed overleg moeten besluiten de samenwerking te beëindigen.

De 400 jaar oude Statenbijbel van **Damwoude**, die sinds 1999 werd vermist, is via een tip bij 'Meld Misdaad Anoniem' weer teruggevonden. Hij werd opgespoord bij een man in Kootstertille, die de bijbel had gekocht in Driesum.

Delfzijl/Midwolda. Ook de samenwerking tussen deze twee gemeenten om te komen tot een gezamenlijke predikant, is in goede harmonie beëindigd. Delfzijl gaat nu zelfstandig op zoek naar een nieuwe predikant. **Deventer.** Op 29 oktober nam de Classis Apeldoorn een bijzonder besluit. Drie kerken, de Christelijke Gereformeerde kerk, de Nederlands Gereformeerde kerk en de Gereformeerde kerk (vrijg.), mogen nauwer gaan samenleven. Het classisverslag eindigt terecht met dank aan de Heere.

Na twee jaar slopen, verbouwen en vernieuwen heeft de gemeente van **Dokkum** haar uitgebreide kerkgebouw in gebruik genomen. Ruim 12 jaar geleden werd het pand naast de kerk aangekocht. Dat gebouw was wel in gebruik, maar nog niet echt aangepast. Beide gebouwen zijn aan elkaar gebouwd en een nieuwe kerk is het resultaat. Dankzij veel vrijwilligerswerk konden de kosten binnen de perken worden gehouden.

Gorinchem. Zondag 31 augustus heeft de gemeente afscheid genomen van de familie van den Toorn. Br. Benno van den Toorn heeft nu een nieuwe functie in Engeland maar blijft via de (voortgezette) Gereformeerde Kerk van Friesche Palen parttime verbonden aan de opleiding in Bangui in de Centraal Afrikaanse republiek.

Haarlem. Zaterdag 18 januari was het een blijde dag voor de gefuseerde gemeente. Het nieuwe gebouw van de zendingsgemeente 'Het Open Huis' werd geopend. Dit gebouw staat centraal in 'Schalkwijk', een grote wijk met veel inwoners van verschillende culturen. Br. Dick van den Boogaart is sinds september 2004 werkzaam als opbouwwerker. Veel mocht tot stand komen zoals: kerkdiensten, een inloophuis, maatschappelijk - en pastoraal spreekuur, Alpha-cursus, kinderevangelisatie enz.

Zondag 23 november heeft de gemeente van **Harlingen** de laatste reguliere dienst in de Ichthuskerk gehouden. De reden is de verdergaande samenwerking met de Geref. Kerk vrijgemaakt. De diensten worden gehouden in de Vrijgemaakte kerk 'de Haven'. De Ichthuskerk was met 120 zitplaatsen daarvoor te klein. Na een waardige afscheidsdienst gingen de leden van de Chr. Geref. kerk te voet naar het nieuwe kerkgebouw, al waar ze hartelijk welkom werden geheten door de leden van de Geref. Kerk vrijgemaakt.

Hengelo (Ov.) Op 13 april vond de eerste gemeenschappelijke dienst plaats van de Chr. Geref., de Nederlands Gereformeerde en de Gereformeerde kerk vrijgemaakt. Deze dienst was het resultaat van intensieve gesprekken in de afgelopen jaren. Het is de bedoeling om de samenwerking de komende jaren verdere invulling te geven. Prioriteit is er voor kanselruil en gezamenlijk jeugdwerk.

Op verzoek van de kerk van **Hillegom** examineerde de Classis (met goed gevolg) br. M.C. van Delft om een stichtelijk woord te kunnen spreken in de kerk van Hillegom. Zijn taak ligt in het 'Open Hof' project, dat t.z.t. de status hoopt te krijgen van zendingsgemeente.

Hoogeveen. Het was een vreugdevolle dag, zondag 19 oktober, voor de Centrumkerk van Hoogeveen. In een feestelijke dienst werd het geheel gerestaureerde orgel in gebruik genomen. Ds. L. van Dalen hield een preek over Psalm 150: 6 'Alles wat adem heeft love de Here'.

De gemeente van **Lutten** kocht in **Hardenberg** een schoolgebouw dat verbouwd werd tot kerk en de naam gaat dragen 'Sjaloomkerk'. Deze aankoop was nodig omdat de kerk van Lutten gaat verhuizen naar Hardenberg. Begin 2009 zal de verhuizing plaatsvinden.

Meppel. Ook deze gemeente meldt de restauratie van hun orgel. De gemeente heeft er jaren voor gespaard. Op 26 september was de officiële ingebruikname. Gastorganisten waren Stef Tuinstra en Adrie Duizendstra.

Naarden. Op 26 januari overleed br. G.G. van Wijngaarden op de leeftijd van 94 jaar. Br. van Wijngaarden was bijna 25 jaar eerste quaestor van de Generale Synode.

Tot eind 2007 belegde de kerkenraad van **Oud-Vossemeer** elke zondag drie erediensten. Omdat het kerkbezoek in de middagdienst afnam en de avonddienst vaak een leesdienst was, besloot de kerkenraad de middagdienst af te schaffen. Nu zijn de diensten om 10 en 18.30 uur.

Rotterdam-Charlois (ICF). De classis Rotterdam besloot in mei, na gehouden examen, de broeders A. Dingemans en H. Sunil toestemming te verlenen een stichtelijk woord te spreken in de zendingsgemeente. De huidige evangelist, br. Th. Visser gaat zich meer toeleggen op landelijke projecten die als doel hebben multiculturele gemeenten te stichten.

Rotterdam-Oost/Capelle a/d IJssel. Samen met de Hervormde wijkgemeente Schollevaar, is er gestart met een missionair-diaconaal project. Het draagt de naam 'Kruispunt-Oost'. Het project kent twee soorten activiteiten: maatschappelijke dienstverlening en geloofshulp/missionair werk.

In de gemeente van **Rotterdam-West** zijn er grote zorgen om het voortbestaan. Tijdens een gemeentevergadering heeft een ruime meerderheid zich uitgesproken voor verdere planvorming ten aanzien van de vorming van een zendingsgemeente.

Na een verbouwing van een klein jaar, mocht de samenwerkingsgemeente van de CGK en de GKv van **Sneek** op 23 november haar intrek weer nemen in het 'Witte kerkje'. Het verenigingsgebouw achter de kerk werd geheel vernieuwd en draagt opnieuw de naam 'Spes'.

Urk Maranatha. Op 5 april werd de eerste paal geslagen voor het nieuwe kerkgebouw van de gemeente. Ds. J. Brons verrichtte de officiële handeling. De nieuwe kerk krijgt de naam 'Immanuëlkerk'. Voor de Maranatha-gemeente is dat het derde kerkgebouw.

Urk-Ichthus. Gezien de voortdurende groei van de gemeente heeft de kerkenraad besloten het aantal werkers in de gemeente uit te breiden. Br. H. Kramer werd voor 3 jaar benoemd als parttime pastoraal werker. Vanaf oktober woont ds. H. de Graaf op Urk en hij werd eveneens als pastoraal werker aan de gemeente verbonden.

De kerk van **Utrecht-C** en de twee Geref. Kerken vrijgemaakt belegden op 25 mei een gezamenlijke dienst in de Domkerk. Hiermee werd uitdrukking gegeven aan de blijdschap over de gevonden plaatselijke eenheid.

Veenendaal-Pniël. Vrijdag 28 november vond de officiële opening plaats van het nieuwe kerkgebouw van de gemeente. Ds. Klomp mediteerde bij die gelegenheid over Haggaï 2:10. Het thema was: 'Geen heimwee naar vroeger'. In het kerkgebouw is ook het nieuwe Dienstencentrum van onze kerken gevestigd.

Vlaardingen. De gemeente herdacht dat op 1 november 1908 de gemeente werd gesticht. Op die datum besloot nl. de vrije Gereformeerde Gemeente, na toestemming van de classis, voort te gaan onder de naam Chr. Geref. kerk van Vlaardingen. Na de diensten gehouden te hebben in een pakhuis, zaal 'Liefde en Vrede' en de zaal van het CNV, werd in 1921 een eigen kerk gebouwd, waar de gemeente nog steeds samenkomt.

Woerden. Samen met de Geref. Kerk vrijgemaakt van Bodegraven is de kerk van Woerden een samenwerkingsgemeente gaan vormen. Het betreft hier leden van de GKv uit Bodegraven die wonen in Woerden. Samen met de leden van de CGK zullen deze Woerdense leden van de GKv een nieuwe kerkelijke gemeente gaan vormen.

Omdat het orgel van de gemeente van **Zierikzee** 50 jaar was geworden, werd die verjaardag gevierd met een concertserie en een cd-opname.

Op Paasfeest startte de samenwerkingsgemeente van **Zoetermeer** in de vinewijk Oosterheem, missionaire samenkomsten onder de naam 'Peronmeetings'. Deze meetings zijn gericht op mensen die zoeken naar rust en bezinning, op mensen die iets willen ontdekken van God en die andere wijkbewoners willen ontmoeten.

Op zondag 6 juli werd de laatste dienst gehouden in **Zwartsluis**. De gemeente was sinds enkele jaren een station van Genemuiden. Zwartsluis bleek niet langer levensvatbaar en dus werd besloten de gemeente op te heffen.

Kerkelijke jubilea

Dankbaar gedachten de volgende gemeenten een jubileum. **Almere** 25 jaar, **Eemdijk** 75 jaar, **Ermelo** 75 jaar, **Goes** 50 jaar, **Kerkwerve** 50 jaar, **Maarsse** 100 jaar, **Nijkerk** 50 jaar, **Rozenburg** 100 jaar, **Utrecht-West** 60 jaar. Iedere gemeente besteedde daar op eigen wijze aandacht aan.

KERKLEDEN

Organist

Op Koninginnedag was het 65 jaar geleden dat br. J. de Jager werd aangesteld tot organist in de Geref. kerk te Nieuwdorp. Sinds zijn overkomst naar de kerk van Goes, in 1982, zet hij zijn gaven in voor de gemeente. Een unieke mijlpaal.

Promovendi

Vijf broeders (geen zuster dit keer!) uit onze kerken promoveerden. Br. J. Hijmissen, lid van de kerk van Rijswijk, kreeg op 14 oktober de doctorsbul aan de Technische Universiteit van Delft. Zijn proefschrift gaat over randdemping bij trillingen van kabels en balken. Br. H. Taale uit Middelharnis kreeg de doctorstitel op 5 december. Aan de Technische Universiteit van Delft deed hij onderzoek naar 'geïntegreerd anticiperend regelen van verkeersnetwerken'. Aan dezelfde Universiteit promoveerde br. J.A. van Voorden, lid van Rotterdam-Kralingen. Hij deed onderzoek naar vermogensbalancerings in autonome duurzame energiesystemen. Br. J.A.I. Wendt, eveneens lid van Rotterdam-Kralingen, promoveerde op 11 april op een onderzoek in de rechtswetenschap aan de Erasmus Universiteit. Op 27 maart verdedigde br. D.J. van Zoelen, ouderling van de gemeente van Culemborg, zijn proefschrift aan de Universiteit van Utrecht. Zijn onderzoek betrof de mogelijkheid van synthetische vaccins.

Onderscheidingen

Ook dit jaar ging de lintjesregen onze kerkleden niet voorbij. Een teken van het zichtbaar maken van de liefde van Christus? In ieder geval door anderen opgemerkt. Mag het zijn tot eer van God. Lid in de orde van Oranje Nassau werden:

Br. D. Hage uit Biezeling vanwege al het vrijwilligerswerk en kerkenwerk. Br. L. van Beveren uit Noord-Scharwoude om zijn staat van dienst in bestuurlijk werk. Zr. F. Lof-Okken te Amersfoort voor al het vrijwilligerswerk op allerlei terreinen. Zr. G.W. van der Zee uit Apeldoorn. Zij werd onderscheiden vanwege haar grote inzet voor de ChristenUnie, Israëlorganisaties en de telefonische hulpdienst. Ook br. A.A. Goedhart uit Huizen kreeg

deze onderscheiding voor alle activiteiten op kerkelijk gebied. Uit de Pniëlgemeente uit Hilversum kregen twee zusters deze onderscheiding. Zr. T. v.d. Kolk-van Eijk en zr. A. Pothof-van Engeland. Beiden om hun grote inzet in en buiten de gemeente op allerlei terrein. Uit de gemeente van Leeuwarden is zr. Leny Veen-Noordsy uit Hardegarijp onderscheiden vanwege het vrijwilligerswerk dat ze vele jaren deed. De gemeente van Sliedrecht-Beth El had drie leden die een koninklijke onderscheiding kregen. Br. D. Brandwijk ontving deze onderscheiding voor zijn jarenlange inzet voor de kerkelijke gemeente, voor de jaarlijkse Reformatieherdenking en voor de Spaans Evangelische Zending en br. J. Slieker vanwege zijn jarenlange activiteiten in allerlei besturen en de derde is br. C.H. van den Berg (zie onder). Op Urk

Lid in de orde van Oranje Nassau: zr. F. Lof-Okken

werden de brs. W.L. Metz en H. Visser onderscheiden. De eerstgenoemde maakt al 34 jaar deel uit van de kerkenraad van Eben-Haëzerkerk. Verder was hij bestuurslid en voorzitter van de SGP kiesvereniging. Br. Visser, lid van Urk-Maranatha, is al 38 jaar lid van de vrijwillige brandweer en al 32 jaar organist. Op het gemeentehuis van Bunschoten kreeg br. E. Nagel de onderscheiding opgespeld. Br. Nagel is al vele jaren op verschillende terreinen actief als vrijwilliger in de dorpsgemeenschap en in de kerkelijke gemeente. In Drachten kreeg zr. B. Visser-van der Wal dezelfde onderscheiding. Zr. Visser is onderscheiden omdat ze haar man achtenhalf jaar in het verpleeghuis verzorgd heeft en vanwege haar inzet voor kerk en maatschappij. In Enschede werden twee leden van de kerk van Enschede-Oost onderscheiden. Het betreft de broeders C. Koning en J.H. ter Mors. Br. Koning ontving de onderscheiding voor het werk als diaken en ouderling en voor allerlei vrijwilligerswerk. Br. ter Mors ontving de onderscheiding voor zijn jarenlange werk als ouderling en voor de vele bestuurswerkzaamheden. Van de gemeente van Urk-lchthus werd zr. A. Ras-Bakker onderscheiden. Haar verdiensten waren ondermeer in het mond-orgelorkest en de Urker accordeonvereniging. In Maartensdijk ontving een echtpaar uit de gemeente van Utrecht-West de onderscheiding: br. G.J. de Rooij en zr. H.A. de Rooij-Kreuger. Beiden kregen de versierselen opgespeld vanwege hun jarenlange inzet voor de korfbalvereniging van Maartensdijk en voor de Chr. Geref. kerk van Utrecht-West. Uit de gemeente van Zoetermeer ontving br. J.J. Eberwijn de onderscheiding o.a. vanwege zijn inzet voor zijn werkgever en het kerkelijk leven. Br. H.C. Veldhuizen uit Leerdam werd geridderd vanwege zijn vele werk in de kerk van Leerdam en zorgcentrum 'Huis ter Leede'. Op 25 april werden drie leden uit de kerk van Broek op Langendijk onderscheiden. Zr. N. Hoeve-van Mourik, zr. A.E.H. Renken-Pruis, en br. S. Schoon. Bij alle drie speelde de inzet voor (kerkelijk) vrijwilligerswerk een belangrijke rol in de toekenning van de onderscheiding. Op 13 mei werd het kostersechtpaar van de kerk van Nieuwkoop, br. en zr. Van Wijngaarden-van Buren, gehuldigd. Ook het andere werk dat ze voor de samenleving doen was aanleiding tot deze lintjes.

Als Ridder in de orde van Oranje Nassau werden onderscheiden: br. A. van Engelhoven vanwege zijn verdiensten bij de brandweer en zijn werk in de kerkenraad van Harderwijk. Br. C.H. van den Berg van Sliedrecht-Bethel. Hij is onder meer voorzitter van de plaatselijke kiesvereniging van de SGP en tevens lid van het provinciale bestuur van die partij. Dezelfde onderscheiding viel ook ds. Arie van der Veer te beurt. Hij kreeg deze tijdens de afscheidsreceptie op 26 september als voorzitter van de Evangelische Omroep. Hiermee werd zijn werk als voorzitter van de EO. en andere functies in de omroepwereld, alsmede in de burgerlijke gemeenschap van Zwolle, gewaardeerd.

PREDIKANTEN

Nieuwkomers

Vier, aan de TUA afgestudeerde kandidaten, werden door de kerken aanvaard na het peremptoir examen en bevestigd als predikant. De eerste is drs. R. Janssen die op 11 januari zijn plaats kreeg in Hattem. Deze gemeente kreeg in hem voor het eerst in 46 jaar een eigen predikant. De tweede is drs. H.J. Vazquez, hij nam het beroep aan naar de gemeente van Maarssen en werd daar op 29 mei bevestigd. Drs. J.G. Kortleven is nummer drie. Hij werd op 27 juni bevestigd in de gemeente van Stadskanaal. Als laatste noemen we drs. M.B. Visser die de gemeente van Boskoop is gaan dienen. De bevestiging was op 28 november.

Drs. R. Janssen

Drs. J.G. Kortleven

Drs. H.J. Vazquez

Drs. M.B. Visser

Verhuizers

Niet minder dan 15 predikanten verwisselden van werkveld. Zo ging drs. B.L.C. Aarnoudse van Meerkerk naar Doornspijk. In de predikanten A. van de Bovekamp en L.C. Buijs kreeg de gemeente van Veenendaal-Bethel tegelijk twee nieuwe predikanten. Zij kwamen van resp. Mussel en Groningen. Ds. E. Everts verwisselde het zendingswerk in Guatamala voor het gemeentewerk in Deventer. Van Broek op Langendijk keerde ds. J. Germs terug naar de Zwolse contreien: hij nam het beroep aan van de gemeente van Hasselt. Ds. J. Groenleer verwisselde Woerden voor Leiden en ds. W.P. de Groot 's Gravenmoer voor Rotterdam-Zuid.

Voor drs. A. Hakvoort was de wisseling van Maarssen naar Middelburg. Ds. J. van Langevelde kwam in de classis Zwolle, doordat hij Veenendaal-Bethel verliet en in Zwolle bevestigd werd. Ds. A. van der Maarl was in dienst bij de IFES, maar keerde terug in het gemeentewerk door het beroep aan te nemen van Eindhoven. Van het Zeeuwse Vlissingen verhuisde drs. F.W. van der Rhee naar de Rotterdamse agglomeratie: Rotterdam-Oost/Capelle a/d IJssel. Drs. E.B. Renkema ging van Haarlem naar de Rehobothgemeente van Hilversum. Van de Friese hoofdstad Leeuwarden verhuisde drs. R.W.J. Soeters naar het centrum van het land: Amersfoort. Van Kerkwerpe ging drs. A.C. Uitslag op Urk wonen om de Eben-Haëzergemeente te dienen. Van Siegerswoude-de Wilp verhuisde drs. M. Visser naar Nunspeet.

Aanstaande verhuizers

Op 31 december verwachtte een aantal gemeenten een nieuwe predikant. Bunschoten verwachtte drs. J.L. de Jong van Nieuw-Vennep, Urk-Maranatha drs. H. Korving van Leerdam en Utrecht-West kandidaat drs. A.Th. van Olst.

Geëmeriteerden

Niet minder dan zeven broeders gingen op eervolle wijze met emeritaat. Het zijn de broeders A.G. Boogaard (Haamstede), J. van Dijken (Ridderkerk), H. de Graaf (Opperdoes), J.W. Maris (Apeldoorn), W.J. Quist (Zwolle), J.C.L. Starreveld (Bunschoten) en J. Westerink (Urk).

In een artikel in de *Wekker* van 21 november, schetst br. Mark Wallet de toekomst van onze kerken wat predikanten betreft. Hoewel hij niet echt somber is, constateert hij dat onze kerken moeten rekenen met minder predikanten en dus meer vacatures. Een open vraag blijft of in de toekomst de kerk meer aangewezen zal zijn op kerkelijke werkers.

Artikel 6-ers

De predikanten W. Plantinga en J.H. van Dijk verwisselden het gemeentewerk voor een bijzondere taak. Br. W. Plantinga, verbonden aan de kerk van 's-Gravenhage-West, ging werken als justitiepredikant. Br. J.H. van Dijk nam, na vijf jaar de gemeente van Armeide gediend te hebben, de taak op zich als docent godsdienst met een pastorale taak aan de Pieter Zandt Scholengemeenschap te Kampen.

Overleden

Het is lang geleden dat in een jaaroverzicht vermeld kan worden dat het afgelopen jaar geen predikant is overleden. Wel zijn hier de namen te vermelden van predikantsvrouwen. Op 21 mei ontslep zr. H. Verhage-de Bruijne, weduwe van ds. Chr. Verhage. Op 15 juli overleed mw. C. Overduin-Overduin, weduwe van ds. P. Overduin. Op 30 juli ontslep zr. A. van de Gronden-Boertien, weduwe van ds. J.W. van de Gronden. Na een lange periode van ziekte en zorg stierf op 28 december zr. I. van 't Spijker-Hovius, echtgenote van prof. dr. W. van 't Spijker.

BIJEENKOMSTEN

Op 29 maart september belegde het bestuur van de Stichting Bewaar het Pand een ontmoetingsdag te Werkendam. Sprekers waren di. M.C. Tanis, K. Visser, R. Kok en C.P. de Boer. Op 20 september werd op Urk een ontmoetingsdag belegd. Sprekers waren toen: di. K. Hoefnagel, L.W. van der Meij, M.A. Kempeneers en A.A. Egas. Traditiegetrouw belegde de jeugdvereniging van Ouderkerk a/d Amstel een Pinksterappèl. Het thema dit jaar was: 'De heilige Geest en de toekomst'.

STATISTIEKEN

Tal van financiële instellingen en bedrijven zouden zich in de handen wrijven, als het verlies over 2008 beperkt was gebleven tot 0,1%, maar de kerk van de Here Jezus Christus is geen bedrijf!

Het verlies van 77 leden geeft in ieder geval een reëler beeld dan vorig jaar, omdat de aansluitverschillen (het tekort aan verwerkte mutaties) stukken minder is. Wanneer zullen op de regel van de aansluitverschillen allemaal nullen staan ?

Waar komt het verlies van 77 leden vandaan? Niet van het geboorteoverschot: er werden 1070 kinderen gedoopt, terwijl 640 leden overleden. Ook niet van het grensverkeer: weliswaar vertrokken 655 doopleden naar andere kerken of groepen, terwijl er 632 binnenkwamen, maar bij de belijdende leden liggen die getallen andersom: 791 kwamen binnen en 748 vertrokken.

Het antwoord laat zich al raden. Met hoeveel dankbaarheid we de cijfers lezen van toetreders (24 doop- en 56 belijdende leden), er staan 385 doopleden en 244 belijdende leden tegenover, die zich onttrokken. Wanneer we net als voorgaande jaren een vergelijking maken met een bestaande gemeente, dan moeten we zeggen: een gemeente van de grootte van Drachten verdween... Eén op elke 100, bijna 1% van het totaal. Als dat proces van kerkverlating er nu eens niet was, dan zouden we elk jaar met bijna 1% groeien. Wat een vragen zijn er te stellen. Het is er hier de plaats niet voor, maar ze komen wel bij ons op, als we de cijfers goed lezen.

Slechts vier classes staan in de plus (Groningen, Hoogeveen, Zwolle en Dordrecht), de andere negen alle in de min. Voor de meeste aanwas tekenen Groningen, Urk-Ichthus en Zwolle.

Het saldo van het grensverkeer vertoont hetzelfde beeld als vorig jaar: naar de Protestantse Kerk Nederland, de Hersteld Hervormde Kerk en de Nederlands Gereformeerde Kerken gaan meer leden (zowel doop- als belijdende leden) dan we ervoor terugkrijgen uit die kerkverbanden. Het grensverkeer met de Gereformeerde Kerken (vrijg.) en de Gereformeerde Gemeenten laat juist een behoorlijk positief saldo zien.

Naar alle mogelijke evangelische-, baptisten- en pinkstergroeperingen gingen bijna negen maal zoveel leden dan er uitkwamen. Om dezelfde vergelijking te maken als bij de kerkverlaters: een gemeente ter grootte van Zwijndrecht werd evangelisch.

Het aantal gemeentepredikanten daalde met twee, terwijl het aantal predikanten in bijzondere dienst per saldo gelijk bleef. Het aantal emerituspredikanten groeide flink: met zes.

DEPUTAATSCHAPPEN

Het werk van de deputaatschappen binnen onze kerken is vaak niet echt zichtbaar. Sommige deputaatschappen timmeren aan de weg door hun (soms wekelijkse) publicaties, andere deputaatschappen doen hun werk in stilte. Hieronder wil ik graag weergeven wat zij het afgelopen jaar mochten doen.

Emeritikas

Het deputaatschap Emeritikas is zo'n deputaatschap dat niet aan de weg timmert. Het onderging een kleine wisseling wat samenstelling betreft. In 2008 heeft het deputaatschap zich bezig gehouden met het verrichten van zijn primaire taak, namelijk het ondersteunen van de plaatselijke kerken bij het verzorgen van de geëmeriteerde predikanten, de predikantweduwen en –wezen. Vervolgens heeft een delegatie van het deputaatschap verschillende gesprekken gevoerd met de Nederlandsche Bank naar aanleiding van de invoering van de gewijzigde Pensioenwet. Ten slotte heeft het deputaatschap een start gemaakt met het ontwikkelen van beleid dat erop gericht is om arbeidsongeschiktheid bij predikanten in actieve dienst te voorkomen en het opstellen van een procedure voor verzuim- en ziektebeleid van predikanten in actieve dienst.

Deputaten emeritikas

Theologische Universiteit

Personalia

Grote ontsteltenis was er binnen de gehele Universiteitsgemeenschap, toen op 7 mei het bericht binnenkwam van het zeer plotseling overlijden van br. P.A.A.J. Hurkmans, secretaris-penningmeester van deputaten-financieel. De dag daarvoor was hij nog aanwezig bij de vergadering van het curatorium in verband met de herstructurering. Op de ochtend van zijn overlijden was hij nog thuis voor de universiteit aan het werk. Deputaten herdenken deze broeder in grote dankbaarheid voor alles wat hij sinds zijn benoeming (1995) voor de Universiteit heeft gedaan.

De rector, prof.dr. A. Baars, beëindigde op 1 september zijn tweejarig rectoraat. Hij werd opgevolgd door prof.dr. H.J. Selderhuis. Prof.dr. T.M. Hofman herdacht op 5 juli 2008 dat hij 25 jaar geleden als predikant van de gemeente Ouderkerk a/d Amstel in het ambt werd bevestigd. Een andersoortig jubileum viel ten deel aan prof.dr. A. Baars: op 1 augustus 2008 was het 12^{1/2} jaar geleden dat hij zijn werk in Apeldoorn begon, eerst als hoofdcent ambtelijke vakken, daarna als hoogleraar.

Hoogleraren en docenten

Op maandag 1 september werd het academisch jaar geopend. Dat gebeurde met het uitspreken van de rectorale rede van prof.dr. A. Baars. Deze had als titel: 'Predikkunde en retorica. Een kleine kroniek van een ongemakkelijke verhouding'. De rector droeg daarna het rectoraat over aan prof.dr. H.J. Selderhuis, die daarmee – met ingang van de nieuwe structuur – ook rector-bestuurder werd. Conrector werd prof.dr. G.C. den Hertog, terwijl prof. dr. T.M. Hofman secretaris van het college bleef.

Het curatorium kan gewagen van een grote inzet van de docenten en hoogleraren; zij geven de stof die zij bestudeerd hebben i.v.m. de colleges nauwgezet door. Het curatorium bezoekt jaarlijks via een daartoe vastgesteld schema de colleges; daarnaast wordt er kennis genomen van publicaties, van scripties die onder leiding van de hoogleraren tot stand zijn gekomen en van andere arbeid.

AIO's

Van de vier AIO's (assistenten in opleiding, zij bereiden een proefschrift voor en geven ook onderwijs) aan de Universiteit is te melden dat de benoeming van drs. D. Hoolwerf begin 2008 werd beëindigd. Te zijner tijd hoopt hij zijn proefschrift te voltooien.

Bestuurder

De aanstelling van broeder J. van den Berg te Wageningen, tijdelijk manager, zal in 2009 worden beëindigd in verband met de aanstelling van een parttime bestuurder. De deputaten toezicht konden in dezen een benoeming doen, en wel in de persoon van ir. J.J. Eberwijn te Zoetermeer. De procedure verliep bijzonder voorspoedig.

Studenten

Voor het nieuwe academiejaar 2008-2009 lieten zich 19 nieuwe studenten inschrijven, hetgeen verblijvend mag heten. Op 1 oktober stonden in totaal 98 studenten ingeschreven. Ze kunnen als volgt verdeeld worden: 8 studenten volgen de vooropleiding, 66 de master I / bachelorsfase, 24 de master-II-fase (of oude doctoraal-II-fase), drie personen staan ingeschreven voor een promotie. Bovendien zijn ongeveer twintig promovendi actief in de voorbereidingsfase van hun proefschrift.

Admissie-examens

Tijdens de junivergadering vonden er admissie-examens plaats. Via deze weg werden

drie studenten toegelaten, te weten de brs. A.A.L. Aalderink te Deventer, J. Hoefnagel te Urk en A. Mak te Almere.

Theologische examens, beroepbaarstellingen en preekconsent

Verscheidene keren werd in het afgelopen jaar een masters-examen afgelegd, alle keren met goed gevolg. In februari studeerde student H.J. Vazquez af; hij werd beroepbaar gesteld. Tevens werd drs. J.G. Kortleven beroepbaar gesteld. Zij namen een beroep aan naar de gemeenten van Maarssen resp. Stadskanaal, waar zij na enkele maanden bevestigd konden worden. Daarnaast werden ook de brs. A. Th. van Olst en S. Pos in september beroepbaar gesteld. Kand. Van Olst nam het beroep aan van de kerk van Utrecht-West.

De studenten P.W.J. van der Toorn en J. van Walsem ontvingen in juni preekconsent na het afleggen van het erbij behorende proponentsexamen. In september gold dat student J.W. Moolhuizen. In de februarivergadering ten slotte werd preekconsent verleend aan student G.J. Post. Ook werden verleende preekconsenten na een jaar, op grond van een ingeleverd preekvoorstel en na een gehouden gesprek op moderameniveau, verlengd.

Promoties

Op 27 juni promoveerde drs. W.A. den Boer, bij prof.dr. H.J. Selderhuis, tot doctor in de theologie. Hij verdedigde daartoe zijn proefschrift, dat als titel droeg: 'Duplex Amor Dei. Contextuele karakteristiek van de theologie van Jacobus Arminius (1559-1609).'

Op 5 september promoveerde drs. G. Begerau, bij prof.dr. H.G.L. Peels tot doctor in de theologie. Hij verdedigde daartoe zijn proefschrift, dat als titel droeg: 'Elia vom Krit zum Jordan. Eine Untersuchung zur literarischen Makrostruktur und theologischen Intention der Elia-Ahab-Erzählung.' Op 29 oktober promoveerde drs. G.S. Jacob (uit India) bij prof.dr. H.J. Selderhuis tot doctor in de theologie. Hij verdedigde daartoe zijn proefschrift, dat als titel droeg: 'Calvin and the Motif of Stranger in the Old Testament'. Op 27 november promoveerde drs. G. Schaap, eveneens bij prof.dr. H.J. Selderhuis, tot doctor in de theologie. Hij verdedigde daartoe zijn proefschrift, dat als titel droeg: 'Franciscus Ridderus (1620-1683). Een onderzoek naar zijn theologie, bronnen en plaats in de Nadere Reformatie.'

Themadagen en andere bijzondere activiteiten

Tijdens het afgelopen cursusjaar vonden allerlei bijzondere activiteiten plaats; een selectie hieruit: in februari werden de themadagen gehouden in Bad Bentheim. Het thema was 'Het Ambt'.

Op 7 juni was er een studiedag rond het werk van de in 1987 zo plotseling overleden prof.dr. J.P. Versteeg. In 2008 zou hij 70 jaar zijn geworden.

Van 24 t/m 30 augustus is er opnieuw een zomeruniversiteit georganiseerd door het Seminar für Reformierte Theologie der Westfälischen Wilhelms-Universität Münster en de Theologische Universiteit Apeldoorn. Dit keer vond de zomeruniversiteit plaats in Apeldoorn. Het thema was 'De theologie van Calvin' en er namen 60 theologen aan deel. Verschillende publicaties zagen in dit verband het licht.

Ook was er van 30 oktober - 1 november 2008 een conferentie, georganiseerd door het Instituut voor Reformatieonderzoek (dat deel uitmaakt van de TUA), onder de titel: 'Calvin Saint or Sinner?'

Apeldoornse studies en andere publicaties

In de reeks 'Apeldoornse studies' verschenen twee deeltjes:

- Nr. 49: drs. *Christa Boerke*, 'Paul Gerhard (1607-1676)'. Lezingen, gehouden tijdens het Gerhardtssymposium in de Theologische Universiteit op 10 maart 2007 ter gelegenheid van zijn 400ste geboortedag;

- Nr 50: *dr. J.W. Maris*, 'De missie van een moeder'. Uitgebreide tekst van het gehouden afscheidscollege op 25 januari.
- De hoogleraren lieten in publicitair opzicht van zich horen door plaatsing van artikelen in kerkelijke en wetenschappelijke (theologische) publicaties en periodieken. Te noemen zijn:
- *dr. G.C. den Hertog*: 'Die Freiheit Gottes und die Befreiung des Menschen in der politisch-sozialen Ethik H.-G. Geyers', in: Katharina von Bremen (Hg.), *Gott und Freiheit*. Theologische Denkanstöße Hans-Georg Geyers, Schwerte 2008, 87-111.
- *dr. H.G.L. Peels*: 'Geen hoop meer voor Juda? Een contextuele interpretatie van Jeremia 40-41', *Theologia Reformata* 51/1 (2008), 6-20.
'I hate them with perfect hatred' (Psalm 139:21-22)', *Tyndale Bulletin* 59/1 (2008), 35-51.
- *dr. H.J. Selderhuis*: 'Calvijn een mens'. Kok Kampen 2008.

Schooldag

Op 27 september werd de jaarlijkse Schooldag gehouden. Het thema was: 'Samenleven in de kerk'. In de morgenbijeenkomst werd dit thema uitgewerkt door prof.dr. H.G.L. Peels, onder de titel 'Wat bindt ons als christelijke gereformeerden?'. In de middagbijeenkomst kon men kiezen tussen de deelonderwerpen 'Onderlinge verschillen: struikelblokken of bouwstenen?' (drs. G. van Roekel), 'Wat bindt ons met het voorgeslacht?' (ds. H. Polinder) en 'Wat bindt ons met andere kerken?' (drs. W. van 't Spijker). De gezamenlijke afsluiting was weer in de kerkzaal van de Geref. Gemeente ter plaatse, deze keer door prof.dr. T.M. Hofman. De kinderen werden opgevangen in het gebouw van de Universiteit, waar evenals vorige jaren een apart programma voor hen was. Bijzondere vermelding verdient de medewerking van het jeugdkoor 'Gedalja' uit Harderwijk in het morgenprogramma.

De resultaten van de jaarlijkse actie van het vrouwencomité werden ook weer zichtbaar. Mevr. F. den Braber-Maaswinkel mocht de afdracht overhandigen aan de bibliothecaris, mevr. N. van der Mijden. Mevr. Den Braber is het oudste comitlid. Het deed haar zichtbaar goed om de twee cheques te kunnen overhandigen: één ter waarde van € 45.000, bestemd voor de bibliotheek, en één ter waarde van € 22.500 voor andere doeleinden, met de bibliotheek samenhangend.

De generale synode en de TUA

De beoogde operatie van de herstructurering van de Universiteit vereiste een voortgezette vergadering van de Generale Synode. Op 28 mei kwam de synode opnieuw bijeen en besloot:

- te bepalen dat de universiteit een rechtspersoon is ex art.2:2 BW, die optreedt onder de naam: Theologische Universiteit Apeldoorn en dit vast te leggen in artikel 84 van de kerkorde, conform bijlage 11 bij het rapport van curatorium en deputaten-financieel met inachtneming van de aangebrachte wijziging;
 - te besluiten tot instelling van een deputaatschap toezicht TUA;
 - te besluiten tot de vorming van een college van bestuur bestaande uit twee personen, één algemeen bestuurder voor 0,4 fte en een rector-bestuurder voor ongeveer 0,3 fte.
- De synode benoemde ook de leden van het deputaatschap toezicht. Voorzitter is drs. G.L. Born, secretaris L. Bioch. De overige leden zijn: mevr. drs. E.J. van Dijk, prof. dr. ir. K. van Breugel, J. Klumpenaar. Als secundi zijn benoemd: mr. H. de Hek, prof. dr. ir. J. Meijer en drs. R.W.J. Soeters.

Het curatorium was dankbaar voor deze besluiten; het was het eindpunt van een langdurige en intensieve bezinning over de organisatie van deze kerkelijke onderwijsinstelling. Als eerste consequentie van de besluiten van de synode werden in juni de deputaten toezicht geïnstalleerd. Zij begonnen voortvarend met hun werkzaamheden, waarvan zij iedere

drie jaar verslag zullen uitbrengen aan de generale synode. Vervolgens werd in het najaar begonnen met de implementatie van alle veranderingen. Eerder in dit verslag werd al melding gemaakt van de benoeming van de parttime-bestuurder. Samen met de vigerende rector, momenteel prof.dr. H.J. Selderhuis, vormt hij het college van bestuur en is daarvan de voorzitter. Het curatorium beperkt zich sinds deze datum qua werkzaamheden tot de kerkelijke taken.

TUA Connect

Om de band tussen kerk en school nog meer te intensiveren, kwam het tot uitgave van een blad dat met regelmaat aan alle leden van de kerken wordt toegezonden (een initiatief, vergelijkbaar met Doorgeven, SGJ-nieuws en Vrede over Israël). Op deze wijze kan men een doorkijkje krijgen in het reilen en zeilen van de Universiteit en in de achtergronden daarvan. In het eerste nummer noemde ds. P.D.J. Buijs de waarde van 'Apeldoorn' met het oog op de arbeid in de pastorie. Ook werden enkele herinneringen opgehaald aan vroegere hoogleraren. De Schooldag – die op dat moment aanstaande was – werd in de schijnwerpers gezet. Er werd geattendeerd op enkele recente publicaties vanuit 'Apeldoorn'. En ook de financiën kregen aandacht. Het blad wordt gratis toegezonden. Uiteraard worden giften op prijs gesteld.

Corridor

In het najaar van 2005 kocht de TUA het naastgelegen pand, een kerkgebouw van het Apostolisch Genootschap. Vanaf dat moment is er met de gemeente Apeldoorn gesproken over de mogelijkheid van een corridor die beide gebouwen met elkaar verbinden zou. In het voorjaar van 2008 startte de bouw en in september kon het worden afgerond. Officiële opening werd verricht door de heer J.D.G. Wegman, locoburgemeester en wethouder onderwijs te Apeldoorn.

Kerk en Israël

Als participant van het CIS (Centrum Israël Studies) weet het deputaatschap zich in bijzondere zin betrokken bij het werk van ds. C.J. Rodenburg in Jeruzalem. In 2010 loopt zijn termijn af, de procedure voor het vinden van een opvolger is in gang gezet. In Nederland blijven we contacten onderhouden met andere Israëlinstanties, zoals het Overlegorgaan Joden en Christenen, maar ook het Deputaatschap voor Israël van de Gereformeerde Gemeenten. Deputaten doen met grote regelmaat verslag van hun activiteiten via 'Vrede over Israël'. De website www.kerkenisrael.nl mag zich verheugen in een grote belangstelling. Deputaten hebben in tien punten hun visie op de verhouding van kerk en Israël geformuleerd en bereiden een document voor ter toelichting van deze tien punten. Het geheel zal aan de kerken worden aangeboden.

Buitenlandse zending

Ombouw

Net als in 2007 werd het zendingswerk in 2008 in het binnenland voor een belangrijk deel gestempeld door de 'ombouw' naar de projectmatige aanpak. Meer dan vijftig kerken meldden zich aan, zodat het totaal van het aantal kerken dat meedoet nu boven de honderd ligt. Ruim een jaar na de besluitvorming van de generale synode van 2007 is dat een prachtig resultaat. De toegenomen betrokkenheid van de kerken vertaalt zich ook financieel. Het ziet ernaar uit dat de 'magere jaren' voor de zending voorbij zijn. Overigens – hoewel dat in tegenspraak met het vorige lijkt te zijn – heeft ook een interne afslankoperatie daaraan bijgedragen. Het komt erop neer dat zending niet meer verplichtingen op zich neemt dan tegen de achtergrond van de begroting verantwoord zijn. Dat is een gezond uitgangspunt.

Zendingsconferentie in de TUA

Ds. en mw. Everts

Ds. en mw. Van der Maarl

Ds. en mw. De Romph

Conferentie

Op 1 februari 2008 werd in het gebouw van de TUA een zendingsconferentie belegd rondom de nieuwe projectmatige aanpak. Van die gelegenheid werd tevens gebruik gemaakt om afscheid te nemen van de Zuid-Afrikaanse dr. P.J. Buys. Een conferentie in de aula van de TUA onderstreepte het belang dat zending hecht aan aandacht binnen de gemeenschap van de universiteit. De vreugde over de benoeming van oud-zendingeling drs. J. van 't Spijker als docent missiologie te Apeldoorn werd dan ook niet onder stoelen of banken gestoken.

Afscheid

In een deputatenvergadering op 17 juni waren dr. Benno van den Toorn en zijn vrouw en ds. Aart van der Maarl en zijn vrouw aanwezig. Zij waren het die in het middelpunt stonden. Het zendingsechtbaar Van den Toren hoopt dankzij de steun van de (voortgezette) Gereformeerde Kerken nog parttime door te kunnen gaan met hun onderwijs aan de FATEB in Bangui. Ds. van der Maarl is nu gemeentepredikant in Eindhoven. Bijzonder was het afscheid dat van ds. Everts en zijn vrouw werd genomen: zij waren vele jaren 'uitgeleend' aan de Free Reformed Church van North America voor zendingswerk in Guatemala. Inmiddels is ds. Everts verbonden aan de kerk van Deventer. Ook aan het vertrek van een trouwe deputaat werd niet voorbijgegaan: ds. B. de Romph diende het zendingsdeputaatschap maar liefst zeventien jaar. Hij bracht verschillende werkbezoeken aan 'zijn' gebied: Botswana. Zijn emeritaat bracht hem ertoe ook het deputatenwerk aan anderen over te laten.

Werkbezoeken

Er werden werkbezoeken gebracht aan verschillende gebieden. In maart aan Siberië, in april aan Mozambique en in oktober/november aan Botswana, KwaNdebele en Venda. De werkbezoekers aan Siberië, ds. A. van der Zwan en br. R. Hoogendoorn, ervoeren de ontberingen van het uiterste noorden van Rusland aan den lijve. In de Afrikaanse zendingsgebieden kwamen de diverse werkbezoekers onder de indruk van het verlangen van de mensen om zelf (kerkelijke) verantwoordelijkheid te nemen, niet alleen organisatorisch maar ook financieel. Van dat laatste kwamen zij opmerkelijke voorbeelden tegen, met name in KwaNdebele en Venda. Het Engelse woord 'ownership' wordt in dit verband

steeds belangrijker: het besef dat de kerk menselijkerwijs gesproken gedragen moet worden door de mensen zelf – en niet door een moederkerk in de verte.

Bezinning

Voor zendingsdeputaten was 2008 ook een bezinningsjaar, net zoals ook 2009 dat zal zijn. Rondom 2010 zullen alle in dienst zijnde zendelingen naar Nederland terugkeren. Tegelijk loopt dan een behoorlijk aantal langlopende zendingsverplichtingen af. Reden om te bezien welke nieuwe initiatieven genomen kunnen worden. De Generale Synode sprak de wens uit het werk meer te concentreren in grote gebieden. Betekent het, dat deputaten het werk in Mozambique en Botswana gaan uitbreiden? Of gaan zoeken naar een nieuw zendingssterrein elders in de wereld?

Evangelisatie

Overzicht

Het werk, zoals dat door consulenten en deputaten van onze kerken gedaan mag worden, heeft goede voortgang. Dat blijkt in de eerste plaats wel uit de vele aanvragen voor de cursus *Een getuigende gemeente*. Blijkbaar is er een verlegenheid met het anderen laten delen in het Evangelie. Die verlegenheid geeft werk: in gebed en nadenken. Het blijkt in de tweede plaats wel uit de aanvragen die kerkenraden doen aan deputaten om allerlei (ook financiële) steun voor evangelisatieprojecten. De lijst met projecten, die ondersteund en begeleid worden, en de lijst met namen van kerken waarmee contacten zijn geweest laten zien, hoeveel vraag er is naar het werk van deputaten en consulenten. De 'achterstanden' die er waren in het geven van cursussen zijn weggewerkt. Binnen de opdracht die deputaten kregen van de Generale Synode 2007 proberen zij alle kerken die vragen om advies of ondersteuning van dienst te zijn. De financiële ondersteuning bestaat in het beschikbaar stellen van gelden voor kansrijke evangelisatieprojecten.

Deputaten zijn ook blij met de zeer deskundige consulenten. Bram Dingemans werkt al jaren als consulent. Ook is hij dienstbaar in de ICF in Rotterdam en steunt kerken mede vanuit zijn eigen ervaring. Drs. Michael Mulder kan zijn brede theologische kennis inzetten. Jeanette de Waard, die een zeer praktische bijdrage levert, is sinds medio 2008 ook verbonden aan de zendingsgemeente van Amsterdam-Noord.

Het moderamen is, naast het leiding geven aan hele deputaatschap, verantwoordelijk voor het functioneren van de consulenten. Deputaten spannen zich ervoor in om de consulenten zo goed mogelijk te begeleiden in hun werk.

Clusters

Om het brede werktelein effectief te kunnen besturen is het deputaatschap ingedeeld in drie clusters.

Het cluster kerkondersteuning (KOS) heeft als doel: het effectief ondersteunen van kerken in grote steden en het begeleiden van projecten in de kerken, opdat zij alle kerk kunnen zijn in overeenstemming met de visie *naar een gastvrije kerk*. Met dankbaarheid melden deputaten, dat er zegen gezien wordt op het werk, dat in de verschillende projecten gedaan wordt. Vele gemeenteleden zetten zich in; er wordt met andere christenen in goede harmonie samengewerkt. De leiders in de projecten en in de zendingsgemeenten zijn jonge enthousiaste mensen; en het belangrijkste: er komen mensen tot geloof in de Heiland, de Redder van zondaren. Van de projecten die begeleid en/of gesteund worden zijn te noemen:

- de initiatieven tot (multiculturele) gemeentestichting in Amersfoort, Amsterdam-Nieuw-West (De Oase), Amsterdam-Noord (Hoop voor Noord), Utrecht-West;
- de missionair-diaconale projecten in Apeldoorn, Breda, Rotterdam (House of Hope in

- de Tarwewijk), Capelle a/d IJssel (Schollevaar);
- de zendingsgemeenten Het Open Huis te Haarlem en de International Christian Fellowship te Rotterdam-Charlois;
- het werk in Alkmaar (aanloophuis De Steiger), Amsterdam (Via Nova), Antwerpen, dat al meer dan 35 jaar gesteund wordt, Assen (Assen zoekt...), Hillegom (De Open Hof), Hoofddorp (De Graankorrel) en Zoetermeer (Perron 28).
- het zoeken naar een missionaire doorstart van Rotterdam-West;
- het missionair kinderwerk te Zutphen (Reflector).

Naast de ondersteuning en de begeleiding, werden door evangelisatieconsulenten en/of deputaten adviezen gegeven in dertig gemeenten.

Cluster Bezinning en toerusting (BT) heeft als taak de bezinning (en het bevorderen van bezinning) op het wezen van het evangelisatiewerk.

Cluster materialen heeft als taak de kerken te helpen om (meer) missionaire gemeente te zijn in overeenstemming met de visie door middel van publiciteit en voorlichting over de missionaire roeping van de kerk, het aanbieden van missionaire cursussen en materiaal voor doelgroepen.

Onderlinge Bijstand en Advies (OB&A)

Dit deputaatschap is een zogenaamd kashoudend deputaatschap waar via een hoofdelijke omslag per lid/dooplid jaarlijks door alle kerken een bijdrage aan wordt geleverd. OB&A kan op deze wijze haar steunend werk uitvoeren. Zij onderscheiden drie bestedingsdoelen:

- Steun in de predikantskosten voor kerken met minder dan 250 leden en een tekort op de begroting.
- Steun bij kerk(ver)bouw voor kerken met een aflopend begrotingstekort voor maximaal tien jaar.
- Verzorgen van de uitkeringen toegekend door het deputaatschap voortijdige ambtsbeëindiging predikanten.

Om voor steunverlening in aanmerking te komen moeten kerken aan een aantal voorwaarden voldoen. Een en ander is duidelijk weergegeven op de website van onze kerken: www.cgk.nl.

In 2008 waren deputaten in staat om 21 kerken te steunen in hun predikantskosten.

Radio en Televisiediensten

Deputaten met deze benaming werken geruime tijd samen met de Stichting Zendtijd voor Kerken. Deze werd als bewust orthodoxe tegenhanger van het IKON opgestart en heeft in het huidige publieke omroepbestel nog steeds een eigen plaats.

Op het jaarrooster van de Radiodiensten waren er op tien zondagen uitzendingen vanuit onze Kerken gereserveerd. Op 31 januari preekte ds. J. Manni in Rotterdam-Centrum vanuit Matt.11: 28-30 over het thema: 'Ook zo moe?'. Op 2 maart werd een dienst vanuit 's-Hertogenbosch uitgezonden, waarin prof. dr. H.G.L. Peels preekte over: 'Dankbaar leven' n.a.v. Kol.3:16a. Op 30 maart was het de beurt aan ds. W. Kok te Bunschoten, die over Joh. 21: 3 en 7 preekte 'Jezus maakt Zijn discipelen tot vissers van mensen'. Op 11 mei klonk de preek van ds. J. van Dijken te Ridderkerk in de ether met als thema: 'Vrijheid, blijheid door Pinksteren' n.a.v. 2 Kor.3: 17,18. Ds. J. Westerink te Urk (Maranatha) verkondigde op 29 juni het Evangelie vanuit Hand.17: 30,31: 'Jezus komt!'. Op 13 juli bracht ds. H.H. Klomp in de kerk te Veenendaal- Pniël Gods boodschap: 'Stilgezet!' vanuit Ps. 62: 6,7. In de kerk van Franeker bediende ds. D.J.K.G. Ruiters op 5 oktober Gods Woord uit Gen. 37 en Matth.21: 33 – 48. Zijn preek ging over twee verkoren zonen: Jozef en Jezus. Veertien dagen later was er opnieuw Chr. Gereformeerde prediking te beluisteren. Ditmaal vanuit Dronten, waar ds. H. Jonkman voorging. Hij had als

thema: 'Waarom zou je geloven?' aan de hand van Joh. 20; 30, 31. Op 16 november werd een dienst vanuit Papendrecht uitgezonden. Ds. N. Ribbers preekte daar over Ex. 15: 27 : 'Elim: een oase in de woestijn'. Ten slotte bracht ds. M. Oppenhuizen te Apeldoorn-Zuid op 14 december Gods Woord in zijn preek over de schenker en de bakker (Gen. 40: 1- 23).

Via de televisie werden de volgende diensten uitgezonden:

De eerste was die op 20 januari. Ds. P.J. den Hertog preekte in Zaandam over de gelijkernis van de farizeeër en de tollenaar uit Luk. 9 – 14: 'Wat je bidt ben je zelf'. Op 20 april kwam de uitzending vanuit Rotterdam- Charlois, waar drs. T. Visser Mark. 1: 14 – 20 behandelde: 'Jezus roept om Hem te volgen'.

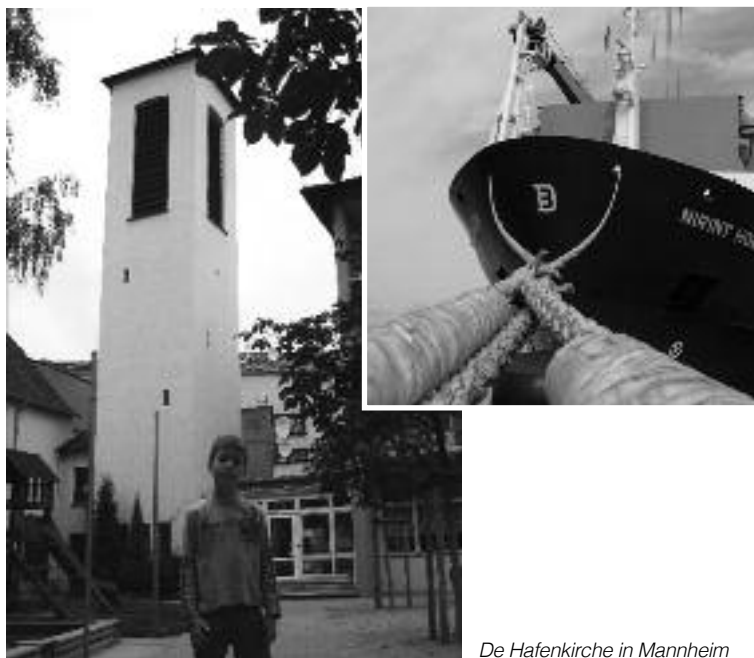
Geestelijke verzorging varenden

2008 is het jaar van de financiële crisis. De schippers zijn één van de eersten die het merken. Het gaat moeilijker en ze varen voor minder geld. Er liggen ook lege schepen. De Rotterdamse haven meldt een scherpe daling. Aan het schipperspastoraat is inhoud gegeven door twee varende ouderlingen en een predikant voor de geestelijke verzorging van schippers en zeevarenden, ds. H. van der Ham. Heel wat ontmoetingen en geestelijke gesprekken vinden plaats. Specifieke zaken die met het schipper-zijn samenhangen, ontvangen eveneens aandacht. Ook met niet-kerkelijke schippers zijn contacten. Getracht wordt belangstelling voor het Christelijke geloof te wekken.

Te Mannheim (bij Heidelberg) is iedere zondag dienst. Zaterdag ontvangen alle Nederlandse schippers boordbezoek. Het is bijzonder dat ook mensen die zelden een normale kerkdienst meemaken, in Mannheim toch de erediensten bijwonen en Gods Woord horen. De Hafenkirche is een geschikt kerkgebouw.

Sinds vier jaar is er een zeemanshuis in Moerdijk. Tweemaal per week worden zeelieden (Filippijnen, Russen, Oekraïners enz.) in de haven bezocht. 's Avonds zijn ze welkom in het zeemanshuis waar gesprekken met hen worden gevoerd. Ook zijn er Bijbels en is er Christelijke lectuur in hun eigen taal. Veel vrijwilligerswerk maakt dit mogelijk. Regelmatig wordt diaconale hulp geboden. Met Kerst en Pasen verschijnt een boekje met meditaties in diverse talen over de betekenis van Christus' werk. Voor de vele buitenlandse zeevarenden is er een DVD waarop ondermeer overdenkingen en Bijbelstudies staan in een aantal talen.

De Hafenkirche in Mannheim

Geestelijke verzorging militairen

Het werk van deputaten bestond onder meer uit het onderhouden van contacten met onze legerpredikanten. Ze deden dat door persoonlijke bezoeken en gesprekken, gezamenlijke vergaderen en spreken over de zaken, die de dienst geestelijke verzorging betreffen. Verder hebben zij opnieuw een thuisfrontavond georganiseerd. De bedoeling van zo'n avond is het leggen van contacten met militairen, die te maken hebben of hebben gehad met uitzending naar het buitenland en hun familie, vrienden en verdere belangstellenden. De avond voorzag duidelijk in een behoefte en in januari 2009 zal opnieuw een thuisfrontavond georganiseerd worden. Verder hebben zij dit jaar het boekje 'Woestijnpost' onder de predikanten van onze kerken verspreid. Het zijn dagboeknotities van geestelijk verzorgers in Afghanistan en bieden een goed beeld van het leven daar. Op deze wijze hopen deputaten, dat onze predikanten meer op de hoogte raken van het leven van uitgezonden militairen. Ook dit jaar hebben zij weer een kersttentie gestuurd aan de militairen en burgers in het buitenland met wie zij contacten onderhouden. Ze vertrouwen erop, dat zij op deze manier weten, dat er ook in het thuisland aan hen wordt gedacht en voor hen wordt gebeden.

Kerkjeugd en onderwijs

Deputaten kerkjeugd en onderwijs zijn dankbaar voor de goede relatie met de CGJO en het LCJ. Beide jeugdwerkorganisaties verrichten veel goed werk. De laatste jaren heeft het werk zich verbreed, waardoor ook de jongste kinderen én de categorie 'begin twintigers' in beeld zijn. De kerken worden toegerust voor een stukje 'zorg op maat'. Deputaten maken ook met dankbaarheid melding van het werk van de Young Eagles kampen. In een vakantieweek is er naast ontspanning en sociale contacten voor de jongeren ook een geweldig stuk geestelijke toerusting. De contacten die deputaten mogen hebben met de studentenwereld via IFES en CSFR zijn altijd weer boeiend. Er is wel zorg of de kerken hun betrokkenheid bij deze categorie jongeren voldoende vorm geven. Het deputaatschap heeft weer te maken met predikanten die naar art. 6 K.O. in het onderwijs werkzaam zijn. De contacten die met drs. G.J. Capellen zijn gelegd vragen een verdere uitwerking. Met ds. J.H. van Dijk moet de relatie nog worden opgebouwd. Het is voor het deputaatschap een uitdaging om te zoeken naar de meest passende rol bij het beroepingswerk van deze categorie predikanten én naar wegen om te stimuleren dat de gaven van deze predikanten ook aangewend worden ten dienste van het geheel van onze kerken.

Diaconaat

Deputaten diaconaat hebben van de GS de opdracht gekregen om de kerken en hun leden, in het bijzonder de diakenen en diaconaal werkenden bij te staan bij de uitvoering van hun diaconale roeping binnen de gemeente, in de samenleving en wereldwijd. Samengevat: *Kerken helpen kerken helpen* (om in binnen- en buitenland gevolg te geven aan haar diaconale roeping). Het deputaatschap voert deze opdracht uit met behulp van werkgroepen ondersteund door het Diaconaal Bureau. Ook in 2008 hebben de werkgroepen en medewerkers zich beziggehouden met het beoordelen, begeleiden en afbouwen van hulpverleningsprojecten in Afrika, het Midden Oosten, Azië, Amerika, Oost-Europa en ook in Nederland. Dit jaar zijn er nieuwe aanvraagformulieren en beoordelingscriteria ontwikkeld. Een andere werkgroep richtte zich op het diaconaat in de samenleving dichtbij. Ontwikkelingen in onze maatschappij, in het bijzonder de nieuwe Wet op de Maatschappelijke Ondersteuning vroegen veel aandacht. Een derde werkgroep hield zich vooral bezig met het binnenkerkelijke diaconaat. Het functioneren van diakenen en classicale diaconale commissies had daar vooral de aandacht.

Regelmatig verschenen er nieuwsbrieven en het diakenenblad Di@coon. Er verschenen themanummers over de voedselbank, armoede, arbeid en zorg en diaconaal huisbezoek. Medewerker ds. Gé Drayer (secretaris diaconaat) hield zich vooral bezig met buitenlandse projecten en heeft in dat kader ook een bezoek gebracht aan verschillende projecten. Medewerker drs. Ad Heystek (diaconaal consultant) heeft vele diakenen toegerust en informatie verstrekt over diverse diaconale zaken. Op de hulpverleningszondag (3 februari) werd door onze kerken weer aandacht gegeven aan hulpverlening wereldwijd, dit jaar onder het thema 'tot UW dienst'. Traditiegetrouw vond er op zaterdag 29 november de landelijke diakenendag plaats. Ruim 130 diakenen namen de moeite naar Veenendaal

te komen om daar toegerust te worden over giftenbeleid. Ze gingen naar huis met een duidelijke handreiking om in hun eigen gemeente om te kunnen gaan met het geven van giften.

Kerkorde en kerkrecht

Ook in de afgelopen periode hebben deputaten met vreugde hun werk gedaan ten dienste van de kerken en tot opbouw van Gods Koninkrijk. Opnieuw vonden diverse kerkenraden/gemeenteleden de weg naar dit deputaatschap om kerkrechtelijk advies in te winnen. Een aantal deputaten heeft artikelen verzorgd in Ambtelijk Contact, de Wekker en andere bladen om daarin kerkrechtelijk de route te wijzen in een aantal onderwerpen. Er is onder meer geschreven over de verhouding tussen kerkenraad en commissie van beheer, de consulent, de censura morum en de kerkvisitatie. Deputaten hebben inmiddels een aantal synodeopdrachten nader uitgewerkt. Zo zijn er notities geschreven over de toespitsing van de tucht- en appélprocedure, de taak van de particuliere synode t.a.v. de rapporten van deputaatschappen en over de vraag 'Naar een geschillencommissie?'

In de laatstgenoemde notitie gaat het om een voorstel om te komen tot een geschillencommissie in situaties, waarin een diepgaand meningsverschil de onderlinge relatie tussen een 'bezwaarde' (meerdere 'bezwaarden') en de kerkenraad ernstig dreigt te verstoren.

Verskillende kerkverbanden (o.a. GKv) kennen dergelijke geschillencommissies. In deze commissies worden 'deskundigen' benoemd, die ervaring hebben met moeilijke kwesties. Hierdoor kan veel werk uit handen van kerkelijke vergaderingen genomen worden. Uiteraard moet zorgvuldig gestipuleerd worden, wat het mandaat is van een dergelijke commissie en hoe de afbakening is b.v. naar het werk van de classis en deputaten art.49 K.O.

Het deputaatschap is ook vertegenwoordigd in deputaten overleg eenheid (DOE). Deze deputaten houden zich vooral bezig met de samenwerkingsgemeenten. Waar een gemeente geworteld is in twee of drie (GKv /NGK/CGK) kerkverbanden, komen de nodige kerkrechtelijke vragen op.

Bijvoorbeeld vragen als: het gastrecht aan het avondmaal; een zegenende ouderling bij een leesdienst; hoe kom je tot het beroepen van een predikant; hoe is de positie van een predikant in een kerkverband waaruit hij niet afkomstig is; bij de classis/regio van welk kerkverband moeten gemeenteleden aankloppen wanneer zij appél willen aantekenen inzake een kerkenraadsbesluit?

Eenheid van de Gereformeerde belijders in Nederland

Dit deputaatschap kwam in januari voor het eerst bij elkaar in de nieuwe samenstelling. Tijdens de eerste vergadering werd afscheid genomen van de oud-voorzitter, prof. dr. J.W. Maris. Prof. Maris is vele jaren lid geweest van het deputaatschap waarvan de laatste negen jaar als voorzitter. Deputaten benoemden ds. W. van 't Spijker als nieuwe voorzitter, terwijl ds. J.L. de Jong als secretaris werd benoemd.

Deputaten voerden gesprekken met de vertegenwoordigers van de Gereformeerde Kerken (vrijg.), de Nederlands Gereformeerde Kerken, de Hersteld Hervormde Kerk, de Gereformeerde Gemeenten en de Gereformeerde Bond in de Protestantse Kerk Nederland. 13 juni waren deputaten aanwezig tijdens de vergadering van de Generale Synode van Gereformeerde Kerken (vrijg.), waarbij ds. W. van 't Spijker de gelegenheid kreeg om de vergadering toe te spreken. Op 10 april hield het Contact Orgaan Gereformeerde Gezindte, waarin deputaten participeren, een conferentie die door 65 deelnemers werd bezocht. Het thema was 'De gemeente binnenstebuiten!' Ds. C. van Duijn en drs. C.J. Haak spraken vanuit verschillende invalshoeken over de missionaire gemeente. Er waren praktijkbijdragen van drs. T. Visser en A. Dingemans.

Ten gevolge van de opdracht van de laatstgehouden Generale Synode participeren deputaten nu ook in Deputaten Overleg Eenheid. Samen met een vertegenwoordiging van deputaten Kerkorde en Kerkrecht en vertegenwoordigers van de Gereformeerde Kerken (vrijg.) en de Nederlandse Gereformeerde Kerken bezint dit overleg zich op de positie van de samenwerkingsgemeenten.

Correspondentie met buitenlandse kerken

Deputaten zien terug op een geslaagde conferentie in Soest van de E.C.R.C. (Europese Conferentie van Gereformeerde kerken) en bekijken wat deze conferentie nu voor ons betekent. Ze overleggen hierover met deputaten Evangelisatie omdat het onderwerp stadszending in Europa hoog op de agenda van de E.C.R.C. staat.

Kerkelijke archieven

In december verscheen de brochure: *Bibliografie van literatuur over de geschiedenis van plaatselijke Chr. Geref. kerken in Nederland. 1892-2008*. Onderzoekers naar kerkgeschiedenis, familiegeschiedenis en cultuurgeschiedenis hebben behoefte aan een overzicht van bronnen betreffende de Chr. Geref. Kerken. Het gaat om het landelijk kerkverband en de plaatselijke gemeente. Deze brochure die de stand van zaken weergeeft wat betreft de lokale geschiedschrijving, biedt hen een schat aan informatie. De ons bekende zelfstandige uitgaven zijn alle opgenomen. Het vermelden van een artikel in een tijdschrift of kerkblad is slechts hier en daar met reden gedaan. Het aantal artikelen loopt immers in de duizenden. Ze zijn in het Documentatiecentrum in Veenendaal wel bewaard en te raadplegen. Verder meldt het deputaatschap dat in toenemende mate door plaatselijke kerken om hulp wordt gevraagd bij de archivering. Ook merken de archivariissen dat archiefkennis steeds minder aanwezig is. Dit benadrukt de noodzaak om in de komende jaren de toerusting van archivariissen opnieuw aandacht te geven.

BONDEN

Mannenverenigingen

Op zaterdag 1 november hield de bond van Christelijke Gereformeerde Mannenverenigingen in Ede de jaarlijkse bondsdag. Prof. dr. W.H. Velema sprak op verzoek van het bondsbestuur over een onderwerp dat in zijn ambtelijke loopbaan altijd zeer de aandacht heeft gehad: 'Zoekt de dingen die boven zijn - geroepen tot heilig leven'. Een onderwerp dat tevens kenmerkend is voor het beleid van de mannenbond. Dat beleid is allermeest gericht op verdieping van de bijbelse kennis en leer en de betekenis daarvan voor het persoonlijke geloofsleven. En als consequentie daarvan: wat dit inhoudt voor onze plaats in de gemeente en in de dagelijkse praktijk! Er is een nauw contact met de Herv. Geref. Mannenbond. Het gedachtegoed en de doelstelling van de beide bonden zijn geheel identiek en in de samenwerking gevoelt men zich niet belemmerd door kerkelijke structuren en bepalingen. Dat heeft al enkele jaren geleden geleid tot een commissie uit de beide bondsbesturen die gezamenlijke themadagen organiseert waaraan predikanten uit de beide kerken meewerken. Zo werden enkele bijeenkomsten gehouden in de regio's Zeeland, Gooi- en Eemland, Veluwe en Veenendaal.

Vrouwenverenigingen

In De Pijler in Lelystad organiseerde de B.C.G.V. (Bond van Christelijke Gereformeerde Vrouwenverenigingen) op 22 april haar jubileumbondsdsdag. Het thema was: 'Zingt de Here een nieuw lied'. Het thema werd ingeleid door Prof. dr. T.M. Hofman. Er was op deze feestelijke dag een gezamenlijke maaltijd en een ludieke terugblik op 60 jaar B.C.G.V. Hoogtepunt was de presentatie van een bijzonder jubileumboek, namelijk een bijbels dagboek met als titel 'Gods Woord door de tijd'. De meditaties zijn ontstaan vanuit gehouden referaten op de landelijke Bondsdsdagen, de afgelopen 60 jaar. Ook werd een nieuw lied aangeleerd, gemaakt door ds. J. Van Amstel en op muziek gezet door Leander van der Steen. Er waren ruim 1100 bezoeker(st)ers. De jubileumactie bracht ruim €54.000 op en werd verdeeld onder vier doelen met werk onder vrouwen en kinderen in binnen- en buitenland.

In het najaar werden vier bezinningsdagen gehouden.

CGJO

Het jaar 2008 is een jaar van grote verandering geweest voor de Christelijke Gereformeerde Jeugdwerk Organisatie. Een grote wens is uitgekomen. Speciaal voor kinderen tot 8 jaar heeft de CGJO Ilja van Noort als kinderwerker kunnen aanstellen voor 16 uur in de week. Ilja gaf les in het basisonderwijs en wilde graag bij de CGJO aan het werk, om het kinderwerk uit te bouwen. Met name voor crèches en zondagsscholen is Ilja de aangewezen persoon om namens de CGJO bij de plaatselijke gemeenten langs te gaan. Met Ilja is de staf uitgebreid naar vier personen die allemaal in deeltijd werken. Naast Ilja is Marjan Rozema verantwoordelijk voor de administratie, André van der Galiën is de Jeugdwerkadviser 12+. Reinier Sanders maakt als kinderwerker 8-11 en bureaucoördinator het team compleet.

Een tweede mijlpaal in 2008 was het gereedkomen van het visiestuk voor 2008-2010: Transparant Participant. Met het visiestuk willen we participerende gemeenten laten zien waar de CGJO voor staat en wat voor de CGJO de speerpunten in het beleid zijn tot 2010. Het stuk is naar alle aangesloten gemeenten verstuurd. Op het gebied van het jeugdwerk merkt de CGJO dat steeds meer gemeenten verschillende trainingen aanvragen. Ze gaan met hen zogenaamde trajecten in. In verschillende sessies gaan ze dan dieper in op het onderwerp. Waar de CGJO het afgelopen jaar vaak tegen aanliep was de grote zorg bij gemeenten rondom het kinder- en jongeren pastoraat. In meer en meer gemeenten is er aandacht voor het geestelijk welzijn van kleine kinderen. Verschillende gemeenten hebben één of meerdere pastoraal medewerkers voor kinderen en jongeren. Als CGJO staan ze hen bij in hun werk en rusten hen toe. Verder heeft de CGJO in 2008 weer de jaarlijkse volleybaldag georganiseerd. Verschillende JV's bezochten deze dag en uiteindelijk gingen de JV's van Ridderkerk en Opperdoes er met de bakers vandoor. Voor de tweede keer organiseerde de CGJO de landelijke vrijwilligersdag. Op deze dag werden de vrijwilligers bedankt voor hun inzet. Zonder hun hulp kan de CGJO niet werken. Voorafgaand aan de vrijwilligersdag was de Algemene Ledenvergadering. Samen met participerende gemeenten is er gesproken over de weg die de CGJO is ingeslagen. De vernieuwde statuten zijn voorgelegd en goedgekeurd.

LCJ

Veranderingen

Opnieuw hadden er in 2008 veranderingen plaats in de organisatie van het Landelijk Contact Jeugdverenigingen. Maarten van Middelkoop vertrok naar Woord en Daad. Met zijn vertrek ontstond een vacature voor Bureaumanager. Het duurde even voor er een opvolger werd gevonden. Inmiddels is die er, een oude bekende. Het is br. Kees van Vianen uit Nieuwpoort die jarenlang als voorzitter van het LCJ heeft gefungeerd. Ook in de bestuurssamenstelling veranderde een en ander. André Baars (Nieuwland) en Ewout van der Staaij (Elburg) werden benoemd als algemeen bestuurslid.

Impressie van de activiteiten

Activiteiten

Voor de leidinggevenden van -12 werden vijf kadervormingavonden georganiseerd. Onder het thema 'Jongeren en seksualiteit' werden in het voorjaar op zes plaatsen opvoeding-/kadervormingavonden gehouden. Vrijwel alle aangesloten gemeenten werkten in februari mee aan een groot onderzoek onder alle catechisanten. Doel was inzicht te krijgen in wat er onder de jeugd leeft. In februari en maart waren er de Bijbelstudieconferenties met elk 100 jongeren. Dit jaar met als thema 'Boodschap van hoop – de brieven van Petrus'. Het Jeugdappell -16 had op 19 april als thema 'Doorgelicht'. Het deelthema 'Van binnen' werd door ds. C.P. de Boer uitgewerkt, het deelthema 'Van buiten' door ds. A. van Ek. Plaats van samenkomst voor de ca. 800 jongeren was Schiphol-Rijk. Op 15 mei was er de algemene ledenvergadering in Bunschoten. Na het huishoudelijke gedeelte sprak de heer P. Schalk van de RMU over 'Inspirerend leiding geven'. Daarvoor waren de nieuwe huisstijl én de nieuwe naam van het LCJ gepresenteerd. De initialen staan voor Landelijk Contact Jeugdwerk.

Samen met de HHJO organiseerden zij op 14 juni in Zeist de Kruispuntconferentie 'Huwelijk en gezinsvorming in de 21e eeuw'. In de eerste maanden van het seizoen werden de Actie Instructie Avonden voor de landelijke actie 'China voor Christus' gehouden. De opbrengst van de actie is voor de helft bestemd voor het LCJ, de andere helft komt, via Stichting Bonisa Zending, ten goede aan enkele projecten in China. De actie wordt in oktober 2009 afgerond. Op 25 oktober was het Jeugdappell +16 te Schiphol-Rijk.

Thema: *'Liefde is ... een opdracht (ds. H. Korving) ... een gave (ds. J. Westerink)'*. De zes workshops werden tussen de hoofdlezingen gehouden. In november was er een Bijbelstudieconferentie 23+ (i.s.m. de HHJO). Het thema *'De Psalmen voor jou'*. In Rijnsburg, Urk (Maranatha) en Utrecht-West werd de Vertelcursus gegeven. Ook zagen nieuwe uitgaven het licht voor jeugd van alle leeftijden.

Zangverenigingen

De Bond van Christelijke Gereformeerde Zangverenigingen in Nederland hield op 4 oktober de 56^e Bondsdag in Bunschoten. Aan deze dag werd medewerking verleend door de gemengde koren: 'Martyria' te Amersfoort, 'Soli Deo Gloria' te Bunschoten, 'Zingt Gode Lof' te Hoogkerk, 'Rejoice' te Mijdrecht en 'Laudate Deum' te Nunspeet. Verder trad het kinderkoor 'De Herdersluit' uit Bunschoten op. Speciale gaste was de 13-jarige Melisse Venema. Men genoot van haar prachtige spel op trompet. Ze werd daarbij begeleid door Dub de Vries op het orgel. Dit jaar mochten ook weer een aantal koren hun jubileum vieren. Het 'Bethelkoor' te Veenendaal bestond 60 jaar, het Eben-Haëzerkoor uit Sliedrecht, 25 jaar, Soli Deo Gloria te Alphen a/d Rijn 40 jaar en 'Lofstem' uit Stadskanaal 30 jaar. Ook het District Noord-Nederland mocht het 30 jarig bestaan vieren. Het is het enige District dat nog actief is.

ALGEMENE VERENIGINGEN

Predikanten

In het vernieuwde conferentiecentrum in Dalfsen met de naam *'Mooi Rivier'* werd, op dinsdag 13 en woensdag 14 mei, de 88^e predikantenconferentie gehouden. Het thema van deze conferentie was: 'Christusprediking vanuit het Oude Testament'. Voor dit onderwerp werd gekozen omdat de predikant, in de wekelijkse praktijk van het preken, regelmatig aanloopt tegen de vraag naar een christelijke leeswijze van het Oude Testament. Eerste spreker was prof. dr. H.G.L. Peels. Hij gaf een overzicht van de hermeneutiek van het Oude Testament. In groeps gesprekken concentreerde de aanwezigen zich op Jesaja 2:1-5. De volgende dag werd geluisterd naar twee kortere lezingen. Dr. R. Bos sprak over het thema en de vier sleutels die hij gebruikt bij zijn lezing van het Oude Testament. Prof.dr. A. Baars ging desgevraagd in op deze 'sleutelbos' zoals dr. R. Bos deze noemde. De avond van de eerste dag was, als gebruikelijk, cultureel ingevuld. Dit keer gingen de predikanten met de boswachter op stap.

Predikantsvrouwen

De Predikantsvrouwenvereniging heeft op 2 oktober haar jaarlijkse contactdag gehouden te Nijkerk. De spreker voor het ochtendprogramma was br. P.J. Aalbersberg, hoofdcommissaris van politie en korpschef van de regio IJsselland en lid van de kerk te Zwolle. De titel van zijn lezing was: 'De veranderende samenleving vanuit politiperspectief'. Hij schetste een beeld van de samenleving waarvan iedereen deel uitmaakt. Na de uitstekende lunch was de huishoudelijke vergadering. Mw. Janine Peels-van Engeland was afftredend en niet herkiesbaar. Als opvolgster werd mw. Mienke de Groot-Groeneveld gekozen. Na een bezoek aan het stoomgemaal in de Arkemhener polder genoten de zusters van een heerlijke maaltijd.

Contact emeriti en predikantsweduwen

Op 2 april hield deze vereniging de jaarlijkse contactdag. De laatste tijd waren nogal wat predikanten met emeritaat gegaan, wat de opkomst ten goede kwam: ruim 40 aanwezigen.

's Morgens behandelde prof. dr. W.H. Velema op een tere en zeer persoonlijke getinte manier het onderwerp 'Hoe bereiden we ons voor op ons levenseinde, hoe beleven we ons toekomstperspectief'. 's Middags hield student André Kamphuis een causerie over het werk van 'Wycliffe Bijbelvertalers'. Ter vergadering werd besloten om in het vervolg alleen een middagsamenkomst te houden, met één spreker. Om daarna af te sluiten met een broodmaaltijd.

RCGS

De jaarlijkse conferentie van de Regionale Chr.Geref. Studiekringen was op 29 maart in Ede. Sprekers waren minister André Rouvoet en drs. Wim Dekker. Het onderwerp dat ze allebei behandelden was 'Opvoeden, taak van gezin en samenleving?' Ook verscheen er een brochure van Jan Noorlandt met citaten over opvoeding onder de titel 'Geloof geeft kracht, liefde, warmte.'

STICHTINGEN

Kerkblad voor het Westen

Het Kerkblad voor het Westen, het classisblad voor de classes Amsterdam, 's-Gravenhage en Haarlem, is opgeheven. Een vergrijzend en teruglopend abonneebestand (van ruim 1700 naar 1200) is de hoofdoorzaak van de opheffing. Twaalf jaar geleden is dit blad ontstaan uit samenvoeging van de classicale bladen Haags Kerkblad en Woord en Leven. Het laatstgenoemde blad was een fusie van Woord en Daad (het blad van de classis Amsterdam) en Leer en Leven (het blad van de classis Haarlem). Pogingen de uitgave te laten voortbestaan strandden. Daarvoor bleek een garantiefonds nodig, maar een oproep aan de achterban om geld te doneren leverde nauwelijks respons op. In potentie was er wel aanwas van abonnees mogelijk, schrijft br. D. Koole in het blad. Maar het bleek moeilijk het blad, in de regio die het bestrijkt, te promoten. Voor een belangrijk deel houdt dat verband met het feit dat het niet gemakkelijk is binnen een kerkgemeenschap met grote verscheidenheid in denken over het beleven van geloof en de invulling van kerk-zijn, de inhoud van het blad voor iedereen herkenbaar te maken. Br. D. Koole is 42 jaar verbonden geweest aan het Haags Kerkblad en het Kerkblad voor het Westen.

Dienstverlening Jongeren wereldwijd

Twee groepen jongeren op pad om met hun handen de liefde van Christus uit te dragen. Eén groep ging naar Egypte en de andere naar Botswana. De groep naar Botswana bestond uit vier vrouwen en vijf mannen. Zij zijn, met begeleiding van de familie Wessels en hulp van de gemeenteleden, bezig geweest met het maken van nieuwe banken en het storten van een nieuwe vloer in de kerk van Chobokwane. Daarnaast hebben ze in het dorpje een WC, of pitlatrine (zoals ze het daar noemen) gebouwd voor een gehandicapte man die niet kan lopen en in een rolstoel zit. Ook hebben ze een nieuwe deur voor een soort douchegebouw gemaakt en van een verlaag voorzien. De groep naar Egypte bestond uit acht vrouwen. Zij vertrokken voor twee weken naar een oase in de buurt van Cairo waar ze in het centrum voor dagopvang van verstandelijk gehandicapte kinderen, 'de Woestijnroos', meehielpen speeltoestellen te schilderen en te plaatsen. Naast dit werk, bezochten ze ook verschillende gemeenteleden en maakten ze excursies. Ze schreven enthousiast: 'Dankzij Caroline als tolk konden we de zondagse kerkdienst goed volgen, want als we door de taalkloof het even niet snapten hoefden we alleen maar naar de ogen van de dominee te kijken om te zien over Wie hij het had'.

Speeltoestellen voor De Woestijnroos

SGJ

Christelijke Jeugdzorg zet zich in voor iedereen die advies of hulp nodig heeft bij opvoedingsproblemen, ontwikkelingsproblemen en/of gedragsproblemen van kinderen en jongeren tot 18 jaar oud. Ook heeft SGJ-*Zorgaanbod* in 2008 het HKZ-certificaat behaald. Dit keurmerk geeft aan dat het zorgaanbod van SGJ voldoet aan de huidige kwaliteitseisen op het gebied van hulpverlening. SGJ *Zorgaanbod* is de christelijke zorgaanbieder voor intensieve hulp in de thuissituatie en (tijdelijke) opvang van kinderen en jongeren in een pleeggezin, gezinshuis of behandelgroep. In 2008 heeft de afdeling Preventie en Dienstverlening haar cursusaanbod uitgebreid met de training 'Pastoraat en opvoeden'. Door middel van deze trainingen worden ambtsdragers en kerkelijk werkers, toegerust in het actief bespreekbaar maken van thema's rond opvoeden en opgroeien in de kerkelijke gemeente.

Steun Gereformeerde kerken in Frankrijk

De Stichting Steun Gereformeerde kerken in Frankrijk heeft het afgelopen jaar een forse extra donatie kunnen geven voor het opknappen van een vakantiecentrum in Grizac, waar jongeren uit de Franse kerken en van buiten deze kerken vakantieperiodes krijgen aangeboden. Deze vakantieperiodes zijn voor velen een belangrijk middel om Christus (beter) te leren kennen. Vanwege de evangelisatiewaarde van deze kampen en de noodzaak dat het dak van het kerkelijke vakantiecentrum zou worden vervangen, hebben zij in samenwerking met de Geref. Zending Bond en deputaten Diaconaat een gift van € 20.000 kunnen overmaken, naast de bestaande projecten die ondersteund werden.

WERKGROEPEN EN KRINGEN

Bezinningskring in classis Leeuwarden

De bezinningskring binnen de classis Leeuwarden belegde een drietal bijeenkomsten in de Sionskerk te Damwoude. Op 29 februari sprak ds. P. Roos over 'Verbond en Gemeente'. Op 19 april werd er een bezinningsmiddag gehouden. Ds. J.M.J. Kieviet was de inleider

over het onderwerp: 'Het zien op Jezus'. Op 3 oktober was ds. A.C. Uitslag de inleider met het onderwerp: 'De prediking doordacht'.

Recreatie lichamelijk gehandicapten

De jaarlijkse Ontmoetingsdag voor vrijwilligers werd gehouden op 2 februari in de Sionskerk te Bennekom. Drs. F. Visscher, neuroloog, sprak over het thema: 'CVA: zichtbare en onzichtbare gevolgen'. Het onderwerp sprak alle aanwezigen bijzonder aan, mede doordat velen in eigen omgeving met deze ziekte worden geconfronteerd. Dit jaar ging de groep vakantiegangers op de Prins Willem Alexander van Zwijndrecht via Yerseke, Antwerpen, Zierikzee en Vlaardingen naar Sliedrecht. In al die plaatsen stonden weer extra vrijwilligers klaar om gasten en begeleiders een fijn bezoek te bezorgen. Augustus was de tijd voor de reis met jongeren van '25+'. Zij zijn naar 'De Bosrand' in Zuidwolde (Drenthe) geweest en hebben genoten van allerlei uitjes met elkaar of in kleine groepjes. In september werd de week in het F.D. Rooseveltthuis gehouden, die ook weer zeer geslaagd was.

COMITÉS EN COMMISSIES

Ambtsdragersconferenties

Op 5 april werd de jaarlijkse ambtsdragersconferentie gehouden in Nijkerk. Ds. J. Jonkman sprak over 'de betekenis van de meerdere vergaderingen'. Het was waardevol om een goede gereformeerde kijk te krijgen op de taak en de functie van de meerdere vergadering.

Vormingswerk

Al vele jaren functioneert in de kerken de commissie vormingswerk. Jaarlijks biedt zij een programma dat verdieping geeft in kennis aangaande de Schrift, de belijdenis, de kerkgeschiedenis enz. Gedurende al deze jaren zijn de hoogleraren bij dit werk betrokken geweest door inhoudelijke bijdragen. In maart kwam het tot een officiële overeenkomst tussen de TUA en de commissie. De Universiteit wil op deze wijze de vruchten van het wetenschappelijk werk in Apeldoorn op een zo breed mogelijke manier ten dienste stellen van kerk en samenleving. Afgelopen cursusjaar (2008-2009) hebben zich 288 deelnemers opgegeven voor deze landelijke vormingscursus. Op de locaties Apeldoorn, Drachten, Sliedrecht en Goes worden deze cursussen op zaterdag gehouden. De diverse onderwerpen werden o.a. door de cursisten zelf aangedragen.

Gereformeerd appèl

De jaarlijkse gebedssamenkomst van het Gereformeerd Appèl werd gehouden op 6 september. Sprekers waren de predikanten A. van Houdt (GKv), P.J.H. Krol (NGK) en G. van Roekel (CGK). Peter Sneep had de muzikale leiding.

JUBILEA

Het laatste onderdeel van het jaaroverzicht omvat dit keer behoorlijk wat pagina's. Er waren dan ook niet minder dan twaalf jubilarissen. Voor ik de namen en de ambtelijke loopbanen langs ga, wil ik drie jubilea noemen die niet een officieel 'getal' hebben. Het zijn de jubilea van di. H. van der Schaaf en M.C. Tanis en prof. dr. W.H. Velema, die alle drie 55 jaar in het ambt mochten dienen. Voorwaar, een reeks van jaren die het dankbaar vermelden waard is. Wat de overige jubilarissen betreft: ik begin met het bijzondere jubileum van ds. W. Steenbergen die vijftig jaar diende in het bijzonder ambt. Dan met vier jubilarissen die veertig jaar geleden bevestigd werden als predikant. We sluiten af met zeven broeders die 25 jaar Verbi Divini Minister waren.

Hij werd geboren in 1934 te Zwolle, studeerde aan de Vrije Universiteit te Amsterdam en daarna aan onze Hogeschool in Apeldoorn en werd als enige kandidaat in 1958 beroepbaar gesteld. We hebben het hier over broeder **Wiendelt Steenbergen** die op 12 november 2008 vijftig jaar predikant was. Op 28 oktober 1958 gedachten hij en zijn vrouw, Hanna Graves, hun 50 jarige huwelijksband. Door de, voor velen onvergetelijke, ds. Simon van Zwoll werd hij in Meppel bevestigd met Romeinen 10:15, intrede deed hij met 1 Koningen 22: 14. Zes jaren diende hij die gemeente, waarin één jaar legerpredikantschap. In Eindhoven (1965-1973) was hij de opvolger van ds. S. van Zwoll. In deze tijd deed hij aan de Joh. Calvijn Academie te Kampen doctoraal examen met het Nieuwe Testament als hoofdvak. Vanuit Eindhoven werd te 's-Hertogenbosch in 1972 een kleine zelfstandige gemeente geïnstitueerd. In deze jaren was ook de start van het evangelisatiewerk in Antwerpen. Op Eindhoven volgde Groningen (1973-1982), een grote arbeidsintensieve gemeente met als bijzondere aspecten de contacten met studerende en de prettige samenwerking met de collega's T. Brienen en later K. J. Velema. Van 1982-1991 werd de gemeente van 's-Gravenhage-Rijswijk gediend. Dankbaar wil hij vermelden dat er ook in deze gemeente, evenals in Eindhoven en Groningen een nauwer samenleven was met de Nederlands Gereformeerde Kerk. Van 1991- 1999 werd de herdersstaf opgenomen in 's-Hertogenbosch, de gemeente waarvan hij aan de wieg had gestaan. Daarnaast werkte hij met veel vreugde als geestelijk verzorger van het verzorgingshuis 'Vijverhof' te Nijmegen. Naast zijn werk als predikant diende hij de deputaatschappen Eenheid van de gereformeerde belijders, ADMA en Onderzoek naar het kerkelijk lied. Van 1983 -1990 was hij voorzitter van de Chr. Geref. Vereniging van Jeugd welzijn. Van zijn hand kwamen verschillende publicaties. Te noemen is bijvoorbeeld 'Vroomheid in het Nieuwe Testament' in de Apeldoornse Studies. Als emeritus predikant is hij blij dat hij nog steeds mag voorgaan in kerkdiensten. Hij zegt: 'Met het Woord van God in deze tijd staande, ontkom je er niet aan dat tal van vragen en onzekerheden je bespringen. Het stemt mij tot verwondering dat God dan toch telkens zoveel houvast geeft aan dat Woord en daarin aan Zichzelf dat je er voor jezelf in geloof mee verder kunt en er met overtuiging de gemeenten mee kunt dienen'.

In het vrij onbekende Zuid-Hollandse plaatsje Barwoutswaarder (gemeente Woerden) zag op 12 januari 1932 **Maarten den Bleker** het levenslicht. Zijn levensweg stond geheel in de roeping tot het ambt van predikant. Na het volgen van de MULO en het Christelijk Lyceum werd de studie vervolgd aan de Rijksuniversiteit in Utrecht, waar hij in 1964 kandidaatsexamen aflegde. Na nog drie jaren studie aan de (toen nog) Theologische Hogeschool te Apeldoorn, werd hij in september 1967 beroepbaar gesteld. Het beroep naar Mijdrecht werd aangenomen en op 10 januari 1968 werd hij daar bevestigd door prof. dr. W. H. Velema. Hij mocht daar dienen tot 1971. Toen kwam het beroep van Lutten. Daar diende hij de gemeente acht jaar. Zijn volgende gemeente werd Sneek. Daar heeft hij zich met zijn gaven 18 jaar ingezet in de dienst van Gods Koninkrijk. Op 20 juni 1997 kwam er een einde aan de actieve dienst en mocht hij met emeritaat gaan. Dat wil niet zeggen dat onze broeder niet meer actief is. Na zijn emeritaat heeft hij nog enkele jaren ouderenzorg mogen doen. Eerst in Leeuwarden twee dagen per week en daarna in Dokkum één dag per week. Dat gaf hem veel voldoening.

Nu mag hij bijna nog iedere zondag voorgaan in de bediening van Gods Woord. Dat sterft hem tot dankbaarheid jegens de Heere. Al die jaren stond zijn vrouw Gerrie van der Zijden hem trouw ter zijde. Br. den Bleker is dankbaar dat hij ook in het bredere kerkelijk verband zijn steentje heeft mogen bijdragen. Zowel de Mannenbond als het Kerkblad voor het Noorden mochten bijna 25 jaar gebruik maken van zijn gaven. Voor hem waren dit fijne 'bijbaantjes'. Ook zijn bijdragen aan deputaten naar artikel 49 werden gewaardeerd. Terugkijkend op 40 jaar arbeid in Gods Koninkrijk zegt hij zelf: 'Nu je er achter staat, is het bijna niet te bevatten, dat het zo snel voorbij is gegaan. Daarop terugblikkend, is er grote verwondering en diepe dankbaarheid, dat we deze mijlpaal mochten bereiken. Vandaar de gekozen tekst bij mijn ambtsjubileum, Galaten 6:14, waarin Paulus zegt, dat er in niets anders te roemen is, dan in het kruis van onze Here Jezus Christus. Dank en lof zij aan Hem!'

Op 12 november 1942 zag **Jan van Dijken** het levenslicht in de pastorie van Aalten. Als predikantszoon volgde hij de weg van zijn vader. Maar die weg was ook een roeping van de Heere. Dus ging hij, na de vooropleidingen, studeren in 'Apeldoorn' en rondde die studie af in 1968. In dat jaar trouwde hij met Reinie Lotte en werd hij beroepbaar gesteld. Op 16 oktober 1968 werd hij door zijn vader bevestigd als predikant van Dedemsvaart met de tekst uit 2 Timotheus 2:1,2. Hij deed intrede vanuit hetzelfde hoofdstuk: 2 Timotheus 2:9b *'Maar het Woord van God is niet geboeid'*. Dedemsvaart was een goede tijd. Vooral ook door het recreatie- evangelisatie werk op 'Het Stoetenslagh'. Met een team jongeren werden, in de zomer op de camping, drukbezochte kerkdiensten en veel activiteiten georganiseerd. In die tijd was hij ook een periode legerpredikant. Na 9 jaar vertrok hij in 1977 naar Lisse en werd daar bevestigd door ds. D.H.Biesma, zijn voorganger. Lisse was een levendige en gevarieerde gemeente. Ze hadden daar een goede tijd van 20 jaren. Het was druk: een grote gemeente en daarnaast vele jaren deputaat evangelisatie en curatorium. Daarna deed de gemeente van Ridderkerk een beroep op hem. Ds. K.Boersma bevestigde hem daar op 10 oktober 1997. Met vreugde heeft hij daar mogen werken. Naast dit gemeentewerk was er gelegenheid om als geestelijk verzorger te werken in Delft in de Lindenhof en later ook de Marcushof. 1 januari 2008 was de dag waarop hij met emeritaat kon gaan. Ze verhuisden naar Nieuw-Vennep waar drie van hun kinderen wonen. Van rust kwam het echter niet direct. Opnieuw nam hij pastorale taken op zich in Lisse. Nu Nieuw Vennep vacant is geworden, verzorgt hij hier ook de catechisaties. Verder is hij dienstbaar in de Vertrouwenscommissie en gaat hij vrijwel iedere zondag nog voor in kerkdiensten. Hij kijkt met verwondering en dankbaarheid terug op de vele mogelijkheden die de HERE hem gaf om in Zijn Koninkrijk te werken. Hij schrijft: 'Mijn begeerte is geweest om op een duidelijke manier het Evangelie een plaats te geven in prediking, pastoraat en catechese. Zo probeer ik in afhankelijkheid van de HERE en verwonderd over wat Hij geeft nog wat te doen in de kerken waarin ik een plaats kreeg en die me lief zijn'.

Willem van Sorge, geboren en opgegroeid te Rotterdam en daar ook eerst werkzaam geweest, studeerde van 1960 tot 1967 te Apeldoorn (twee jaar vooropleiding, vijf jaar theologie). Van de op hem uitgebrachte beroepen nam hij dat naar Bennekom aan. Kort voor zijn intrede trouwde hij met Coby Elzinga, die aanvankelijk zich voorbereid had op een taak in de zending. Na Bennekom, dat hij diende van januari 1968 tot augustus 1971, volgden Schiedam (1971), Nunspeet (1978), Rijnsburg (1982), Nijkerk (1990) en Rotterdam-West (1997). Zo verhuisde hij steeds van oost naar west en andersom. Na zijn emeritering in 2001 heeft br. van Sorge nog bijstand in het pastoraat verleend te

Rotterdam-West (tot 2002) en te Schiedam (van 2002 tot 2007). Elk van de genoemde gemeenten had uiteraard weer een eigen geschiedenis en droeg ook een eigen stempel, zowel wat de volksaard als wat de geestelijke inslag betreft. Maar wel was er in elk van deze gemeenten een hartelijke betrokkenheid op het Woord en de dienst van de Heere en het verlangen dat in de prediking geestelijke leiding gegeven werd, zowel wat betreft de vragen van het hart als de vragen van de dag. Met vreugde mocht ds. van Sorge zijn arbeid verrichten in prediking, pastoraat en catechese. Heerlijk was het om te mogen bemerken dat de Heere het ambtelijk werk gebruikte om het geloofsleven te doen ontluiken of tot verdere wasdom te brengen. Anderzijds ontbraken teleurstellingen niet. Zulke ervaringen kunnen veel pijn doen. Zo gaat de opheffing van Rotterdam-West hem zeer ter harte. Onze broeder beseft dat ook over de ambtelijke arbeid het reinigende bloed van Christus moet gaan. Een bijzonder voorrecht noemt br. van Sorge het, dat hij vrijwel iedere zondag nog het Woord mag uitdragen in verscheidene gemeenten. Temeer een voorrecht, omdat er in 2001 en in 2006 sprake was van ernstige gezondheidsproblemen. Ds. van Sorge spreekt de vrees uit dat we onder invloed van bepaalde eigentijdse ontwikkelingen losraken van onze geestelijke wortels. 'Laten de Schriftuurlijk-bevindelijke prediking en de beoefening van de praktijk der godzaligheid in ons kerkelijk leven de toon aangeven', zo wenst en bidt deze jubilaris.

Graag had hij nog eens een proefschrift geschreven. 'Het is er niet van gekomen.' Nu hij met emeritaat is, hoopt **drs. Koos Starreveld** wat meer tijd te krijgen voor studie. 'De vraag hoe de kerkenraad is ontstaan, is nog nooit echt beantwoord', aldus ds. Starreveld. Geboren 15 februari 1944 in Den Haag leidde God zijn weg naar de dienst in Zijn Koninkrijk. Hij studeerde in Utrecht van 1962-1965 en in Apeldoorn van 1966-1968. Op 3 november 1968 werd hij bevestigd in Kornhorn. Zijn bevestiger was zijn vroegere predikant in Den Haag, ds. H. Toorman. Hij zegt over hem: 'Zijn prediking heeft voor mij, en voor mijn vrouw, veel betekend.' Van Kornhorn ging het in 1974 naar Delft. In Delft ligt ook het begin van zijn belangstelling voor de geschiedenis van de kerkenraad. Die belangstelling ontstond door de voortgezette studie aan de Rijksuniversiteit Utrecht en een doctoraalscriptie over het ontstaan van de classis Delft. Na een jaar als legerpredikant te hebben gediend, volgde in 1982 zijn derde gemeente, Kampen. Veertien jaar zou hij er staan. Hij gaf les in Apeldoorn (vaderlandse kerkgeschiedenis), was lid van deputaten eenheid Gereformeerde belijders, het Jaarboek en Kerkelijke Archieven, zat ook verschillende keren in het moderamen van de Generale Synode. Heel veel extra werk werd er gedaan naast de gemeente. Hij schrijft: 'Achteraf denk ik: dat is dwaas geweest'. Maar ik vond het heerlijk – al werd je er niet altijd even vrolijk van.' Toen hij het beroep naar Bunschoten aannam, in 1996, besloot hij het meeste werk buiten de gemeente neer te leggen. 'De veelheid van het werk vroeg je hele persoon en je wordt toch ook ouder.' Van Kampen naar Bunschoten was een overgang die niet iedereen begreep. Maar het feit dat de kerk katholiek is, ervaart hij juist binnen de Christelijke Gereformeerde Kerken elke keer weer. Hij wil niet in groepen denken. Bij zijn afscheid op de classis zei hij het met Paulus zo: 'Ik ben allen alles geworden, om er éngen te behouden. Dáár gaat het om.' Gevraagd naar

de toekomst meldt hij: meer aandacht voor mijn vrouw en de kleinkinderen (12). Daarnaast blijft het preken, niet zo intensief meer, elke zondag. En het derde is de souplesse van geest bewaren door te studeren. In het Woord en in de geschiedenis, die een hobby van mij is.

De Schotse zendeling en ontdekkingsreiziger David Livingstone wekte in het leven van **Jan Breman** een verlangen: 'Zo dicht bij God leven, dat wilde ik ook wel'. Inmiddels mag hij al weer 25 jaar onze kerken dienen vanuit dit verlangen. Jan Breman werd geboren op 27 juni 1956 in Alphen aan den Rijn, groeide daar op en maakte daar een radicale bekering mee. Hij wilde gaan werken in het Koninkrijk van God en volgde in Utrecht de tweejarige vooropleiding klassieke talen. Toegelaten als admissiaal student, rondde hij zijn studie af in 1982. Uit de ontvangen beroepen moest het Mijdrecht worden. Zelf zegt hij: 'Toen wist ik dat ik predikant mocht worden'. In die tijd ervoer hij een geloofs-crisis. Hij ontdekte dat het vooral zijn eigen bediening was geweest. Maar hij mocht door Gods Geest iets zien van Gods oneindige mogelijkheden. Hij zegt: 'Het leven met Hem heeft een nimmer wijkende horizon'. In 1994 nam ds. Breman een beroep aan naar de gemeenten van Doesburg, Doetinchem en Nijmegen. Na het vertrek van collega Mulder in 1995, stond ds. Breman ruim drie jaar alleen voor drie gemeenten. Door de geografische afstand tussen de plaatsen leek het predikantschap soms wel op een bisschopsfunctie, zegt hij glimlachend. Ds. Breman is dankbaar dat de Heere hem wilde gebruiken in het pastoraat. Daarin ziet hij een kerntaak van het ambt. Volgens ds. Breman is een predikant behalve pastor ook evangelist. In Doetinchem stond hij de laatste jaren wekelijks op de markt om het Evangelie bekend te maken. Sinds november 2007 mag hij dienen in Zwijndrecht. In 2004 ontving ds. Breman al een beroep van deze gemeente, maar toen had hij geen vrijmoedigheid dat aan te nemen. 'Toch liet het beroep me niet los'. In maart 2007 kwamen de kerkenraad van Zwijndrecht en ds. Breman opnieuw met elkaar in contact. Voor hem was dat een bevestiging dat God aan het werk was. Het diepe verlangen van ds. Breman is dat alle gemeenteleden een levende relatie met de Heere Jezus mogen hebben. Dan zie je iets van de genade van de levende God. 'Theologisch', zegt de Zwijndrechtse predikant, 'is het waar dat iedere christen de Heilige Geest heeft ontvangen. Het bewust worden van wat de Geest doet, is echter nog een andere zaak'. 'In mijn persoonlijke crisis heb ik iets mogen zien van Gods oneindige mogelijkheden. In het geestelijke leven kan dat inzicht een doorbraak betekenen. Het is mijn passie dat uit te dragen'.

Als zoon van een dominee had **Aart Brons** al vroeg het verlangen om predikant te worden. Toch is dat verlangen aangevochten. Maar door een paar crises heen, werd het verlangen sterker. Op 28 juli 1957 zag hij in Mijdrecht het levenslicht. Na een aantal verhuizingen (zo gaat dat in een predikantengezin) kon hij in Veenendaal de middelbare school doorlopen. Daarna werd de theologische studie in 'Apeldoorn' opgepakt. In 1983 rondde hij de studie af, werd hij beroepbaar gesteld en nam het beroep van de gemeente van Vlissingen aan. Op 10 juni 1983 bevestigde zijn vader hem met de tekst uit Colossenzen 1:25. Daar staat: *'Haar (= van de gemeente) dienaar ben ik geworden krachtens de bediening, die mij door God is toevertrouwd, om onder u het woord van God tot zijn volle recht te doen komen'*. Voor hem klonk in deze tekst door wat hij wilde en wil.

Namelijk de gemeente dienen door het Woord te bedienen; door het Woord tot zijn recht te laten komen door goede uitleg en toepassing, in prediking, pastoraat en catechese. Het werd een bijzondere tijd in Vlissingen. Er waren meteen al een aantal zeer ingrijpende gebeurtenissen. Zelf ziet hij het zo dat de gemeente hem in die eerste ambtsjaren gedragen en verdragen heeft op een manier waar hij heel dankbaar voor is. Op 25 oktober 1991 werd de herderstaf opgenomen van Zuidlaren in combinatie met Wildervank-Veendam. Opnieuw bevestigde zijn vader hem. Intredetekst was toen 1 Corinth 3:9. Bijna acht jaren mocht hij daar zijn gaven ten dienst van de gemeente stellen. Op 19 oktober 1997 werd Kampen zijn ambtelijk werkterrein. De intredetekst 1 Petrus 4:11. Twee reizen naar Israël, die hij in zijn studententijd maakte, hebben ervoor gezorgd dat hij altijd veel belangstelling kreeg en hield voor Israël en het jodendom. Daarom kon hij vele jaren dienen in het deputaatschap Kerk en Israël. Een bijkomend positief effect was dat hij daardoor kon werken aan een betere beheersing van het Hebreeuws. Als uitvloeisel daarvan was een benoeming in het deputaatschap Nieuwe Bijbel Vertaling. Terugkijkend op 25 jaren arbeid in Gods Koninkrijk zegt hij: 'Vooral de verwondering en dankbaarheid komen boven over heel veel dat ik heb mogen ontvangen van de Here, met name vanuit Zijn Woord. Maar ook van de verschillende gemeenten, van heel veel mensen, op allerlei manieren.'

In ds. **Huibert van der Ham** hebben we een predikant met een bijzondere taak in onze kerken. Namens het deputaatschap voor de geestelijke verzorging van de varenden is hij aangesteld tot predikant voor schippers en zeevarenden. Dat werk mag hij nu al meer dan elf jaar met vreugde en zegen doen. Huibert van der Ham zag het levenslicht op 25 mei 1955 in Meerkerk. Zijn eerste gemeente was Zuidland. Ds. G. Blom bevestigde hem daar op 23 juni 1983 met 1 Tim. 4 : 11,12. Zelf deed hij intrede met 2 Tim. 2 : 9b. Te Zuidland had pastoraat de liefde van zijn hart. Al tijdens zijn studie ontluikte zijn voorliefde voor geschiedenis. Hij stelde zes boeken samen en schreef een korte levensschets van ondermeer di A. van der Heijden, J.A. Riekel, G. Wisse en F. Bakker.

Begin 1997 kwam de roeping tot schipperspredikant. Dat werk doet hij met grote inzet en liefde. Zijn werkterrein is groot. Nederlandse binnenvaartschippers en buitenlandse zeevarenden krijgen een bezoek. Iedere week opnieuw duikt hij onder in verschillende culturen. Russen en Filipino's vormen samen de helft van het totaal aantal zeevarenden. Ze kennen hem en bellen hem als dat nodig is bij ziekte en crises. Reeds vier jaar is aan de Moerdijk een zeemanshuis open op maandag en donderdag.

Een speciale opdracht heeft hij voor christelijke gereformeerde varenden.

Ds. Van der Ham preekt jaarlijks vijf of zes keer in Mannheim (Duitsland) en Duisburg. 'Op zaterdag ga ik alle Nederlanders in de haven langs. Ik vraag naar hun welzijn, naar hun werk en of ze wel eens in de kerk komen. Zo probeer ik hun belangstelling te wekken voor de eredienst op zondag.' Een deel van de varenden die de dienst bezoeken is rand- of onkerkelijk. Ook in het Havenziekenhuis in Rotterdam leidt de predikant diensten en verder in christelijke gereformeerde 'walgemeenten'. Het gaat om een boeiende, veelomvattende taak. De predikant maakt op dit moment een reeks meditaties, bestemd voor een dvd voor zeevarenden. Terugkijkend op 25 jaar arbeid in Gods Koninkrijk zegt hij: '*In biddend opzien tot de Heere heb ik gezocht de mensen onderricht te geven in de zaken die van het grootste gewicht zijn voor de eeuwigheid - met bewogenheid en liefde schippers, zeevarenden en kinderen het smalle pad wijzen. De Heere gaf dat ik het werk met vrucht en zegen mocht doen. Daar ben ik dankbaar voor.*'

Opnieuw een jubilaris die 25 jaar mag dienen in het bijzondere ambt: **Teus Hofman**. Geboren op 18 augustus 1952 te Sliedrecht koos hij in eerste instantie voor een administratief economische opleiding. Daarnaast was hij nauw betrokken bij het jeugdwerk in onze kerken. In die tijd rijpte het roepingsbesef voor het predikantschap. Na het staatsexamen gymnasium volgde de propedeutische studie theologie aan de Rijksuniversiteit van Utrecht. In Apeldoorn studeerde hij tot en met het doctoraalexamen. Op 5 juli 1983 werd hij bevestigd in zijn eerste gemeente te Ouderkerk a/d Amstel. Daar mocht hij werken tot aan zomer 1991. Een hoogtepunt was de opening van het nieuwe kerkgebouw in 1984. Na het aannemen van het beroep naar de gemeente van Rijnsburg en het afscheid van Ouderkerk, openbaarde zich een chronische bloedziekte. Medisch ingrijpen bleek noodzakelijk. Na een halfjaar van herstel mocht hij alsnog bevestigd worden in Rijnsburg op 24 januari 1992. Ondanks de beperkingen die de ziekte meebracht mocht hij daar met zegen werken en overheerst de dankbaarheid 'te mogen leven'.

De synode van Zierikzee 1995 nam het besluit om drs. Hofman te benoemen tot Universitair Hoofddocent in de Nieuwtestamentische vakken. Hij promoveerde in juni 1997 op het kerkhistorisch proefschrift 'Eenich Achterdenken, Spanning tussen Kerk en Staat in het gewest Holland tussen 1570 en 1620'. In september 1997 werd hij bevestigd als hoogleraar in de Nieuw Testamentische vakken en inaugureerde met een rede getiteld: 'Doorgeven of opgeven, de opstandingsboodschap van 1 Korintiërs 15'. Daarna volgden tal van publicaties, zowel op Nieuwtestamentisch gebied als op kerkhistorisch gebied. Naast dit alles mocht hij dienen in verschillende deputaatschappen: deputaatschap Schriftberijmingen, deputaten Eenheid van de gereformeerde belijders in Nederland, en deputaatschap Contact met de overheid. Daarnaast fungeert hij momenteel als voorzitter van het werkgezelschap Nieuwe Testament in Apeldoorn en is intensief betrokken bij de vooropleiding klassieke talen. Ook is hij lid van het bestuur van de Stichting ter behartiging van sociale belangen van Chr. Geref. predikanten e.a. en betrokken geweest bij de Stichting Studie Nadere Reformatie.

Broeder Hofman schrijft dat hij wil dienen in kerk en samenleving, vanuit de diepe overtuiging dat het Woord van God A.D. 2009 op alle terreinen beslissend en richtinggevend is. Hij komt steeds meer onder de indruk van het feit dat Gods heilsplan in Jezus Christus aanwerkt op behoud. Daarbij blijft de schepping niet buiten beeld (Romeinen 8 doet ons reikhalzend en verlangend uitzien). De kerk mag en moet haar taak in deze wereld niet verwaarlozen'.

Ds. **Henk Mijnders** mocht eveneens zijn 25 jarige ambtsjubileum gedenken. Zijn persoonlijke gegevens: Geboren 17 maart 1956 in Wageningen, gehuwd op 28 mei 1982 met Lieneke Brons en vader van Jacco, Anneke, Marloes en Lieke. Hij studeerde theologie in Utrecht, Apeldoorn en Amsterdam. Van 1983-1991 was hij gemeentepredikant in Zwijndrecht. Vanaf 1991 tot nu mag hij de kerk van Zwolle dienen. Henk Mijnders is een druk baasje. Zes jaar was hij deputaat Kerkjeugd (zoals dat toen heette). Omdat Zwolle nogal een aantal schippers heeft was hij twaalf jaar deputaat geestelijke verzorging varenden. Nog regelmatig gaat hij voor in de Nederlandstalige schipperskerkdiensten in Mannheim. In Zwolle functioneert mede onder zijn leiding een schippersontmoetingsgroep. Van 1991- 2000 was hij docent aan de zaterdagopleiding van de

Reformatische Hogeschool Zwolle. Hij genoot van het contact met deze zeer geïnteresseerde en gemotiveerde studenten. Op 15 juni gedacht hij in zijn eerste gemeente zijn ambtsjubileum. Zwijndrecht heeft bij hem als eerste gemeente een speciale plek behouden. Met heel veel dankbaarheid denkt hij nog steeds terug aan de manier waarop ze als gezin een plek hadden in Zwijndrecht. Zwolle is een totaal andere gemeente. Broeder Mijnders vindt het prachtig om samen te werken in een team van predikanten en kerkelijk werkers en daar te functioneren met je eigen gaven. Het was voor hem een openbaring om mensen met wel héél diverse achtergronden de kerk binnen te zien komen. Op de een of andere manier is het voor veel mensen die elkaar elke zondag strak in het pak in de kerk zien, moeilijk om in een kringverband tot echte en open gesprekken te komen. Maar op kringen, waaraan ook mensen deelnemen die nog maar pas in hun leven bewust God zijn gaan zoeken, blijkt dat makkelijker. Dan is geen vraag is te simpel, geen twijfel gënant, alles is bespreekbaar en in die openheid groeit begrip en herkenning tussen de 'oudste en de jongste zonen' in de kerk. Juist hierdoor voelt de jubilaris zich nog steeds thuis in Zwolle, de stad waar de traditie van Thomas à Kempis in ere wordt gehouden en dat verbindt over alle kerkmuren heen. Als laatste wil hij onderstrepen diep dankbaar te zijn voor de plek die God hem gaf in zijn Koninkrijk.

In ds. **Willem van 't Spijker** ontmoeten we de derde jubilaris die de zoon van een dominee is. Op 24 juni 1983 bevestigde zijn vader hem in de gemeente van Heerenveen met 2 Korinthe 3: 5b: 'onze bekwaamheid is Gods werk'. Zelf deed hij intrede met 2 Korinthe 4: 7: 'maar wij hebben deze schat in aarden vaten'. Hoewel de gemeente van Heerenveen inmiddels, in 2007, is opgeheven, werd in die tijd nog dankbaar het 25-jarig bestaan van de gemeente gevierd. Op 15 oktober 1989 leidde de weg van broeder van 't Spijker naar Stadskanaal. Zijn schoonvader, prof.dr. J. van Genderen, bevestigde hem. In 1990 werd hij benoemd in deputaten voor de Buitenlandse Zending. Werkbezoeken naar Zuidelijk Afrika in 1991 en naar Centraal-Afrika in 1996 volgden. In 1992 kon hij zijn doctoraalstudie afronden met een studie over een geschrift van Augustinus. Op 1 oktober 1996 werd hij vrijgesteld met het oog op voorbereiding van uitzending in missionaire dienst naar de Gereformeerde Kerk van KwaNdebele (Zuid Afrika), als opbouwpredikant. Het gezin vertrok op 4 juli 1997 naar Zuid-Afrika. Daar werd hij opnieuw bevestigd door zijn vader. Naast het werk voor de kerk werd hij ook betrokken bij het theologisch onderwijs aan Mukhanyo Theological College. Hoogtepunt was de bevestiging door hem van drie broeders tot predikant in de Gereformeerde Kerk van KwaNdebele: Johannes Modisha, Samson Nhlongo en William Moukangwe op 8 februari 2003. Eind 2003 repatrieerde het gezin van 't Spijker naar Nederland. Er volgde een jaar van consulentchap op afstand voor onze broeder. Op 6 maart 2005 werd hij bevestigd tot predikant in Hilversum Pniël, door zijn broer Jan. In 2006 trad hij weer toe tot het deputaatschap voor de Buitenlandse Zending. Daarnaast benoemde de Generale Synode van 2007 hem in het deputaatschap voor de Eenheid van de Gereformeerde Belijders in Nederland. Eind 2004 zag hij ook een taak in Interserve, een zendingsorganisatie die professionals uitzendt naar gesloten landen. Terugkijkend op 25 jaren dienst in de kerken is hem duidelijk geworden dat op de één of andere manier de tekst uit 2 Korinthe 4 vers 7 een belangrijk houvast is en een gezond middel om jezelf te relativiseren. Het Evangelie van Jezus Christus is een onuitputtelijke schat, waar je niet over uitgedacht raakt. 'Dat ik daar een dienaar van bent, maakt me dankbaar, vooral omdat je steeds scherper gaat zien dat je een broos, zwak en toereikend instrument bent.'

Over zijn leven schrijft ds. **Wim Wüllschleger**: 'mijn leven is heel anders verlopen dan ik ooit had kunnen denken'. Hij werd geboren op 2 augustus 1956 in Zeist. Werd door de Theologische Universiteit in 1983 kandidaat gesteld en werd op 1 juli 1983 door ds. A. van de Weerd bevestigd als predikant in Siegerswoude-de Wilp. De bevestigingstekst was Handelingen 3:4b en 12m: 'Zie op ons', en 'Wat ziet gij zo sterk op ons?' en de intredetekst 2 Korinthe 5:18. Zijn tijd in Siegerswoude-de Wilp omschrijft onze broeder als volgt: 'Het was een leerschool. Je begint als kandidaat. Je mag preken, maar moet het ook nog leren. Trouwens, dat gevoel heb ik nog steeds. Datzelfde geldt van al het pastorale werk. Er is een onverbreekelijke band gegroeid. We zien nog steeds met dankbaarheid op deze periode terug, ondanks een periode van overspannenheid. De Friezen met hun rechtgeaardheid hebben een grote plaats in ons hart gekregen'. In deze gemeente mocht hij tien jaar dienstbaar zijn. Toen kwam er een beroep van overzee van de gemeente Langley, B.C., in Canada. Dat was een hele overgang. Hij moest van voren af aan beginnen, zonder familie of vrienden. Ook moesten zij het kerkelijke leven leren kennen. Van binnenuit leerden ze de immigrantensituatie kennen. Ook hier hadden ze goede jaren. Ze hebben ervaren dat de Heere overal is, en dat Hij Dezelfde is in Nederland en in Canada. Hetzelfde Woord werd gebracht, het evangelie der verzoening. Dát legde de band, door Gods genade. Maar Gods weg leidde hem en zijn gezin weer terug naar Nederland. Op 4 juli 2007 werd hij bevestigd in de gemeente van Zeewolde. Terugkijkend concludeert hij: 'Ik mag wel zeggen dat de Heere al die jaren is meegegaan, zelfs voor ons is uitgegaan. Daarom alleen, kon en mocht ik het volhouden. Ik heb mogen dienen. Dat is het voornaamste, en de Heere heeft mijn dienst willen gebruiken tot zegen voor anderen, naar ik mag geloven. Dat stemt me ootmoedig en dankbaar. De woorden 'Hij Die u roept is getrouw, Die het ook doen zal', zijn woorden waar ik meermalen bij bepaald ben. Het is een grote genade om het Evangelie van genade in Christus te mogen verkondigen. Ik hoop dat nog lang te mogen doen'.

Tenslotte

Een jaaroverzicht maken is niet alleen een intensieve bezigheid. Het geeft ook mooie herinneringen: 'O ja, dat is waar ook...'. Daaraan merk je echter ook hoe vluchtig het leven is. De vele voorvallen in je persoonlijk, kerkelijk, plaatselijk, landelijk en mondiale leven, doen andere gebeurtenissen vaak verdwijnen in de vergetelheid. Alleen al uit dat oogpunt is het goed dat ook deze 'kronieken' geschreven werden, al beseffen we dat er veel meer te melden is. Psalm 90 zegt terecht: 'het gaat snel voorbij, en wij vliegen heen'. Dat gevoel beklijft mij na dit jaaroverzicht. Toch hoeven we niet in het menselijke te eindigen. Want wie gelooft in Gods Woord als het Evangelie van Behoud wordt boven het kleinmenselijke uitgetild. Die mag weten dat de Heere van eeuwigheid tot eeuwigheid en van geslacht tot geslacht Dezelfde is. Alles wat in het kerkelijk leven gebeurd is willen we in de Handen leggen van deze God en Vader en bidden om het verzoenende bloed van Christus en om de blijvende stuwende kracht van de Heilige Geest. Dan is er perspectief tot óver de Jongste Dag.